

VIENYBE LIETUVNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 4.

Plymouth, Pa., d. 24 Sausio (January) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainą adresu būtina reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinčių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti iš viršaus apmokėta.

THE WEEKLY

„Vienybe Lietuvniku“

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian „NEWSPAPER“ in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE	\$0.25
ONE INCH ONCE	\$1.00
ONE INCH, ONE YEAR	\$10.00

all communications must be addressed

J. J. Pauksztis & Co. Plymouth, Pa.,

The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:

JOE PRINTING in all modern languages.

„Vienybe Lietuvniku“

Išleina kožną Seredą, Plymouthe

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE....	\$2,00
Į UZMARĘ.....	\$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų	\$10,00
Viena eilutė smulkiom raidem	25c.
Už colį vieną sykį garsinant	100c.
Pajieszkėjimai: už vieną sykį	50c.
Du sykius garsinant	75c.
Tris sykius [už vieną dolerį]	100c.

Pinigai kitais nesileidžia, kaip tik per MONEY ORDER, POSTAL NOTE" arba registruotose gromatose, ant szito antraszo:

J. J. Pauksztis & Co.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

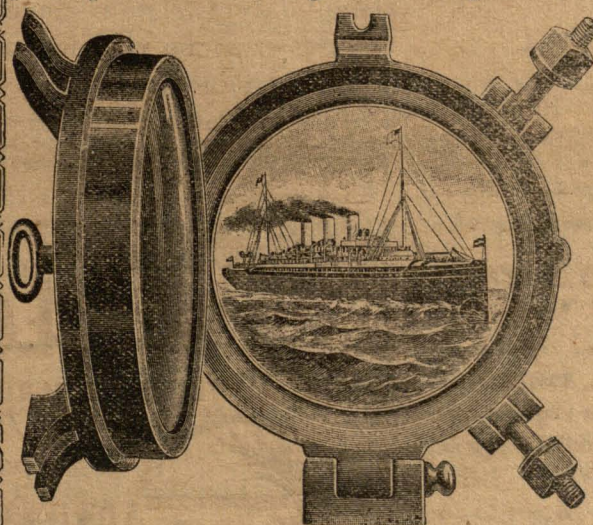
SPAUSTUVE. „Vienybes Lietuvninku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugysčių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kialiū geriausiu ir greičiausiu laivū *

Siunčia piningus į visas svieto dalis greitai ir pigiai. Norintis kad jo piningai siunčiami į tėvynę nepažutų ir kūr greičiausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU ADRESU

J. J. Pauksztis & Co.

(P. O. Box 1018) East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuvizkas ir Lenkizkas **Kromas** visokių szviežių tavo rū. Taipogi pardūda szipkortes į visas dalis svieto, ant greičiausių ir druciausių laivū. Išzmaino visokius piningus, o ir nusiunčia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
NANTICOKE, PA.

FRANK KOONS

Hotelis ir Restauracija

88 E. Market str.
Wilkes Barre, Pa.

{ Prieszais dypą }
{ L. V. gelzkelio }

Keleiviams geriause nakvyne.

PRZESZŁO 25 LAT
używa ją we wszystkich narodach świata

REUMATYZM.

NEURALGIE i podobne choroby, wyrabiany na podstawie szcistychn NIEMIECKICH PRAW MEDYCZNYCH, szlawni Dr. RICHTERA „KOTWICZNY”

PAIN EXPELLER.

NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tyko ma „KOTWICE” za markę ochronną F. Ad. Richtera & Co., 215 Pearl St., New York.

31 MEDALI ZŁOTYCH i innych 13 filii. Własne fabryki szkła. 25 ct. i 150 ct. Uznaje go i poleca: najszlawniejsi lekarze, właściele szkladów arttecznych duchowni i inne znakomite osoby. Blizsze szczegoly u F. A. Richtera & Co., 215 Pearl St. N. Y.

DRA RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym szrodkiem na kolki niestrawnosć, choroby zozadka.

Daktarka. Johanna Zelviene.

Vienintelė lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyczių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
a idarytas { nū 12 iki 1 po piet,
nū 6 iki 8 vakaro.

Mėsinyczia Adomo Adzgaucko,

Uzlaiko kasdien szviežių mėšą, kiau-lieną, verszieną, jautieną, avinczieną, kumpiai szvieži rukių, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

Teiposi uzlaikau mil-tų, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto, ir už pigesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas Ad. Adzgaucka

220 E. Main Street
PLYMOUTH, PA

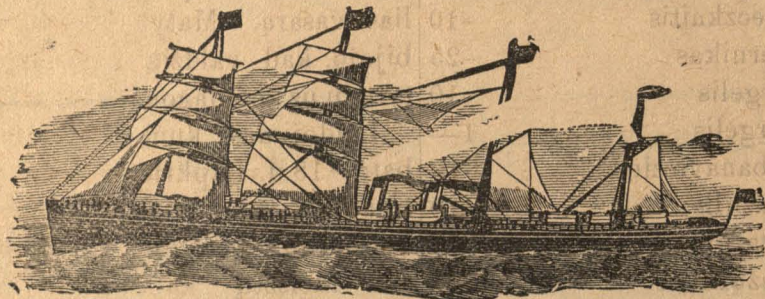
Max Kobre

Successor to

KOBRE & HERSCHEMANN

Litewski i Polski **BANK**

40 Canal Str., -142 Division Str., New York

Prieteliai! dūdu jums žinia, kad mes pardūdam Szifkortes ant visu greicziausiu laivu už pigiausia prekę. Esu užtvirtintu agentu ant liniju, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamie pinigūs, kuriūs jusų prieteliai gauna į 15 dienu. Musų kantoroje galite susiszekėti lietuvizskai ir lenkizskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su kožnu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdam tikietus ant visu geležinkeliu Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSŲ EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
20 Maaskade Rotterdam.

LINKSMAN NAME MUZIKA VIS YRA

Jz \$500 PIANO ARBA \$250 VARGONUS daugelis žmonių negal nusipirkti nei moka ant jų grajyti. HOME MUSIC Box užima jų vietą ir dėlei pigumo gali ir vargingiausias žmogus nusipirkti. Grajija taja muzika net sunkiausias kompozicijas. Kompozicijos yra iszdirtos ant plieniniu voleliu, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meilų balsą ir nudūda kaip

vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganczius Bovija visą draugystę gražiausiais valcuis, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dainavimui visu populiariškų dainų. Linksmna bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokių kompozicijų. Yra tai apdyvytinas iszradimas. Tukstanczius paliudijimų turime nū užganėdintų pirkėjų. „Teip daug visai nesitikėjome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskūm sveria 16 svarų. KASZTUOJA TIKTAI \$6.00 gražioje skrynūtėje su kompozicijoms. Nusiusim jums gaaę \$3.00 per Expressą. Agentai gerai užpelno. Greitai pasidūda. Atsiuskite už 2 ct. markę dėl katalogo ir tt.

STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853. dept. 64

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRAVORAS** Suvienyose Valstijose Sziaurinė Amerikos, kuriame iszdirba geriause ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir geiaant truputį užsilinksminti bet gal-

vos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų ne pronzkų.

Todėgi perkantieji ir pardavėjai (karcziarnikai) visados reikalaukite Lietuvizsko

alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelspate aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

M. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių liniju. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigei.

Susiszekam visokiose kalbose. Pinigūs priimam bankon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Musų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

Kasnorį gėco tavo'o gauti ir skanaus gėrymo ragaut. tegu atsilanko pas **Joną Žukaucką** Plymouth, Pa.

AGENTAS

asskuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nū ugnies

GEO. GWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

Visokias knygas,

lietuvizskas, taip dvasizskas kaip o mokslizskas, taipgi ir laikraszczius; kaip o tai: „Varpa“, „Ukininką“ ir „Tėvynės Sargą“, visus tris kartu imant ant 1900 m. gaunama už \$3 dol. Katalogą knygu ir laikraszcziu ant paziuros prisiuncziu dovainai. Užprasanzant knygas arba laikraszczius, reikia sykiu ir piningus prisiusti.

Jurgis aLpinas
Tilžeje — Tilsit
Ostpr. Germany.

SZITA PUIKŲ LAIKRODELIS nusiusim kožnam dykai ant paziuros. Yra tai puikiausias už tūs piningus. Lukztai yra isz gryno sid. brosu geriauseis viduria s. iszro Ant \$100 lai rodėlio ir Gvarantūtas ant 25 nerų. Kasztūja tik \$2.75 per C.O.D. o norėdami ir taja spil utę, tai kasztūja tiktai 50c. extr.

DYKAI nusiusim puikę spikutę jeigu piningus prisiųsit isz kalno, o mes užmokam kasztus už expressą.

Tikras Gold Filled Laikrodėlis nepleitytas nes lukzantai yra isz gryno aukso geras dėl visu. Turintis geriausius amerik. an Movements Gvarantūtas ant 25 metų. Iszrodo laikrodėlis kaip už \$50 Atsusk \$6.40 o laikrodėlis tavo, o priek tam dūsim **DYKAI** puikę spikutę dėl tų ka prisųs piningus isz kalno, o tada mes užmokam ir už expressą Szitas laikrodėlis yra puigiai iszmargintas.

Neužmirszkite!

Visi musų laikrodėliai yra siuncziami per C.O.D. su peržiurėjimo pavėjijimu, jeigu nepatiks tai ant musų kasztu sugražis. Nėkasztūs jums nieko peržiurēt daiktų. Mes imam viską ant savės.

GERAS DEL KARALIAUS Laikrodėlis kuris gali but nesziotas per visas ypatas, nikelinis su gerais vidureis r nepajūsta Gvarantūtas ant 5 metų. Prisiusim per .O.D. už \$1.25, jeigu nepatiktų tai gali atsist ant musų kasztu laikrodėli atgalios. **DYKAI** prisųs puikų lenciugelį, jeigu prisiusi piningus su užpraszytu. Szitas laikrodėlis yra pigiausias, puikiausias ir drucziausias už teip pigę prekę. Neužmirszkite, jeigu nepatiks, — neimkite.

\$3.98 Puikas 14 karato dubeltavai paauksūtas, tikro American Movements Gvarantūtas ant 20 metų. Prisiusim C.O.D. o jeigu patiks nzmokėk \$3.95 agentui, arba prisiusk gromatoje \$3.95, o prisiusim laikrodėli ir DYKAI puikų lenciugelį, mes užmokam tada visus kasztus prisiuntimo. Raszant reik padēt sr vyrizską ar moterizską laikrodėli reikalauji; atidengtą ar uždegtą.

Jeigu siuncziant piningus **ROYAL BARGAIN HOUSE,**

su orderiu. tū aplaikysit puikę dovana **DYKAI**, o mes užmokam už expressą. Jeigu kur nesirandate express o tai piningai pirma turi būti prisiusti, o mes prisiusim daigtus užregistravotus. Raszyk kad mes tau prisiustume musų katalogą su 200 illustracijų. * * * PIR. SZIADIEN.

53 Dearborn Street, CHICAGO, ILL.

PERŽVALGA.

— Praėjusiamė mete užgesus „Auszrai“ Prusų Lietuvoje, į jos vietą užgimė „Saulėteka“, karta iszeinanti ant mėnesio paveiksle knygos nuo 24 iki 32 puslapių, iszleidžiama M. Jankaus Bitėnuose, o redoma Anso Bruozio. „Saulėteka“ bus organu lietuviszkos blaivystės draugystės, kurios yra vardas „Lietuviszka Žvaigždė“. Draugystės sanariai jau turi iszleidę ir knygelę po vardu: „Apsvaiginanti Gėrymai visų Bėdų Priežastis.“

— „Byrutės“ draugystė teip smarkiai darbuojasi, kad praėjusiamė mete neįstengė nėi vieno susirinkimo nulaikyti.

— „Raszymo bei Skaitymo Draugystė“, Prusu Lietuvoje, per du metu neįstengė susirinkimo atlikti. — Taigi smarkiai darbuojasi mūsų broliai Prusų Lietuvoje.

— „Dainorių Draugystė“ Tilžėje rengiasi 11 Vasario didelę lietuviszką szventę szvęsti su perstatymu teatro, deklamacijoms ir dainoms. „Byrutės“ draugystė vėl keta 18 Vasario szvęst szventę ir perstatyt komedija „Amerika Pirtyje.“

— P. J. Montvila suorganizavo draugystę su 600,000 rublių, už kuriuos Panevėžyje pastatys didelias leidinyzias spiruto ir alaus. Ministerija draugystę užtvirtino. — „Lietuva.“

— Ant vietos mirusio arcivyskupo Kozlovskio, Maskolijos valdzia paskyrė į kandidatus vyskupą Klopotovskį, kurį popiezius užtvirtino. — „Lietuva.“

— Chicagos lietuviai katalikai tveria antrą parapiją, o „Katalikas“ iszvadino ją zydiszka, prie kurios prigulėš visi „jumbos.“ — Tikra katalikiszka meilė!

— Baczkauckas padovanojo „Susivienyjimui seną masziną, už ką tapo Baczkauckas „Su-

siv.“ „tikru garbės“ sanariu. — „Saulė“ pranesza, kad jau busė numesta kunigų viengungystė (celibatas) ir galėš jie apsivesti kaip ir visi žmonės, nes to reikalauja „gaziētinės tiesas“. — Gerai!

— Statistikos virszininkai Washingtone prizadejo parupinti visus apgarsinimus lietuviszkoje kalboje, ką ir iszpildė prisiusdami straipsnį isz kirpę isz „Lietuvos.“

— „Sandara Amerikos Lietuvių“ ant tautiszky reikalų skiria 5% nuo mėnesinių mokeszių. O 10% dėsis į nepajudimą kasą, kas bus kaipo užtikrinimu pagelbos prigulintiems sanariams.

P a t a i s y m a s.

„Vienybės“ 3 num. isispriaudė klaida. „Vilties“ redakcija prisiuntė, ne \$48,85 bet \$49,85. Abelnoje sumoje yra tas doleris priskaitytas.

Aukos parodai

- J. Angrabaitis, isz Krokavos-Galicijoi 4 markes ir 90 fenigių 1,18
- P. J. Kleismith, Cantral, Ill. -25
- J. Wilhams, Westville, Ill. -25
- Isz Brooklyn, N. Y.
- J. Norvaisza 1—
- J. A. -25
- A. Vaitulis -25
- M. Szenkeviczia -25
- A. Kubilius -25
- V. Geraitis -25
- P. Grinius -25
- J. Kairaitis -10
- K. Kairys -10
- A. Kuczas -25
- A. Milvyda -25
- J. Szilinskas -25
- Magdalena Geraicziute -10
- Elzbieta Kraucziuniute -5
- Petronė Milvydienė -25
- Barbora Stikanaicziute -10
- Isz Niagara Falls, N. Y.
- M. Kerszis -10
- J. Sabaliauckas -15
- J. Pinkowski (lenkas) -10
- D. Slowicki „ -10
- J. Szydlowski „ -5
- S. Szydlowski „ -5

- J. Szydlowski „ -10
- T. Lileika (Kataliko skaitytojas) -25
- S. Sabaliauckas (Saulės skaitytojas) -15
- P. Sabaliauckienė -10
- M. Pleczkaitis -10
- M. Bernikas -25
- J. Birgelis -10
- K. Birgelis 1—
- S. Urbanavicius -10
- P. Gražulis -10
- M. Gražulienė -10
- J. Gražulukas -5
- K. Czapulis -25
- M. K. -50
- K. Brazauckas -25
- J. Juozupaitis -10
- Draugystė Lietuvos Sunų Citizens, Shenandoah, Pa 10—
- Kun. A. Kaupas, Scranton, zadetus per „Garsą“ 25—
- J. Lazauckas, Glen Lyon, -25
- J. Szliazas Duquesne, Pa. -30
- Buvo \$1325,34
- Labu \$1370,57
- J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

- Kun. A. Kaupas, Scranton, Pa. 1—
- Isz Lost Creek, Pa.
- K. Kurszvietis -25
- M. Kalvaitis -25
- M. Roczkus -10
- P. Czerkauckas -10
- J. Tumosa -25
- J. Skystimas -25
- V. Vaicziunas -25
- J. Matulionis -25
- P. Rakszys -10
- J. Daniseviczius -25
- J. Skystimas -10
- U. Kurszvietienė -25
- K. Skystimas -5
- M. Bridickas -25
- J. Szliazas Duquesne, Pa -20
- Buvo \$96,00
- Labu \$99,90
- Redakcija.

Isz Lietuvos.

Naumiestis. (Suvalky gub.) Numirus Dr. Kudirkai, 16 d. Lapkriczio, tuojaus tą patį vakarą buvo iszsiusti telegramai pas gimines, pažįstamus ir

draugus velionio. Susirinko toli ne visi. Stebėtina kad veik nieks neatvažiavo, nė isz Vilkaviszchio nė isz Senapilės. Neatvažiavo nė tie, pas kuriuos silsėdavos po keles nedėlias vasarą. Matyt žmonelės bijojo, kad valdzia nepaskaitytų jų už „neblagonadežnych.“ Laidojimas kuno buvo subatoj' 18 d. Lapkriczio po pietų apie 3 valandą. Gana gražus burelis lietuvių nulydėjo ant Meisztų kapinių. Višiemis tiems, kurie nepatingėjo atkelti ir nesigailėjo nė truso nė kasztų, ypatingai p. Kraszauckienei, Drui. Staugaicziui ir Drui. Grynevyčziui, vardan Dro. Kudirkos ir jo giminių, prisiuncziu szirdingą „acziū“.

Antan Ant-kiu.

Pilviszkiei. (Suv. gub.) Pradzioje Lapkriczio m. 1899 m. apie mus buvo kareivių revijos. Apie tas revijas vietiniai gyventojai nieko nezinojo, o jeigu ir žinojo — tai tik kelintas, per ką daugumą pusėtinai nugąsdino netikėtas užplaukimas didesnės minios kareivių. Jug nebutų da teip nusigandę, kad ne ta laukiama 13 d. Lapkriczio svieto pabaiga; tik spėjo iszgirsti smarkų kanuolės szuvį, nės kareiviai keletą kartų szovė, tai daugumas persigandę bėgo isz pastogės, laukan ir parsipuolę ant kelių ėmė žegnotis ir melstis prie Dievo. Viena moteriszkė, sako, ėjus per kiemą su asocziū vandens ir tik pliuptelejo isz kanuolės, tai pati sugriuvus ant daikto ir molinis asocius nuėjęs ant szukių; kita gi moteriszkė teip smarkiai ėmus rėkti, kad net iszgašdinus visus namiszkius. Davatkos—gi szoko burnytis ant kunigų, *) kodėl jie iszaugszto neuzsakė bažnytėleje, kad tą ir tą dieną bus svieto

*) Bereikalo burnija ant visų kunigų, nės tuli pasakojo, jogei pradėjus žvaigždėms kristi gali ir sudo diena pastoti.

pabaiga. Žodžiu karuolės šuvis daugumą lengvatikių ir bailesnių žmonių gana nugąsdino: daugumas mat, pamislyjo, buk tai žvaigždės jau puolancijos iš dangaus ir apreiszkiancijos žmonėms „sudną dieną“, ir klausė ausis iš tempę, ar neiszgirs katram kraszte szv. Mykolo trimitos; o kas-gi butų pasidarę su tais bailiais sutvėrimais jeigu į tą tarpą koks piemenukas butų pustelėjęs į ragutį? Tai da Dievo meilė, kad ne sekminių rytas. Taigi, rodos, kanuolė gana smarkiai szauja, kad net langai dreba, bet-gi kareiviszka kumszczia smarkesnė da ir už kanuolę, nės nuo kanuolės kaip sakiau, langai tik dreba, o nuo kareiviszkos kumszczios subyra į trupinius; gal, nė vienas netiki szitai teisybei, o tai mano teisybė tikra; apicierai su kareiviais pacziam vidurnaktyje atsibaldė pas vieną ukininką ant kiemo ir priėję prie lango keli apicierai ėmė szaukti, muszdami į stiklus; žmogus iszgirdęs barszkinant į langą, paklausė kas ir ko nori? Ar sakėsi apicierai, ar ne, kas per vieni ir ko barszkina—nežinau, bet žmogus jų neleido vidun, nės bijojęs, kad nebutų koki plėszikai: tada svecziai iszdaužė stiklus ir patys sulindo į stubą; mat, jiems reikėjo prie žiburio pasiziurėti į plianus. Ar gi ne galingesnė kareivių kumszczia už jų kanuolę? Tam ukininkui padarytos skriaudos ne atlygino. Ne tik maskolių kareiviszka kumszczia yra dauggalė, bet ir jų kareiviszki pecziais nė kiek ne menkesni; manding, kad pasiprieszintų tai ir kalną nuverstų savo galingais pecziais, o ypacziai, jeigu anapus nepereinamo kalno, jaustų jie bosą „garielki“ (baltakės)? Sztai vidurnaktyje kareiviai atsibaldė į Pilviszkių purvynmiestį: vienur muszė į langą kitur, bet niekur jų neįleidžia, nės pats įmiegis;

pagalios kas-žin kas parodė, kur traktierinė ir tuomet drąsiai prieję prie jos isztikrųjų ėmė belsti kumszcziomis į duris. Czion pamatė, kad durys ne langas ir kumszczia nebevalios sutrupinti, ėmė apicierai versti duris pecziais ir iszlaužė, bet ant nelaimės pataikė į karidorelį kur vėl rado duris į paczią karcziamą. Ne trukus iszlaužė pecziais ir ant-rasias, nės traktierninko priszaukti negalėjo, tik ant savo laimės nuvertė su durimis ant grindų mažą spintelę su saldziaja, kuri kabojo ant durių. Spintelei nupuolus nupuolė podraug ir supleszkėjo bonkutes su saldziaja ir turėjo apiciereliai užmokėti traktierninkui už saldziją, kiek verta. Sako, tie apicierai su galingais pecziais davę turgavoti traktierninkui tą naktį už kelioliką rublių, nės po tokiai baisiai kovai su langais ir durimis ne mažai buvo isztroszkę „garielkos“. Iszmingtai pasielgtų tasai ukinukas, kad pasiskųstų augsztesnei valdziai kareiviszka ar administracijai, kad visai isz nežinių, priegtam naktį, atsibastę kareiviai daužo langus.

Vanaqas isz P.

Vilkaviszkis. (Suv gub.) Pasibaigė jau „liosai“, t. y. ėmimas naujų kareivių į kariumenę. Nors dabar jau žmonės yra gudrūsni, vienok dažnai duodasi prisigaudinėt visokiems apgavikams. Sztai sueinu vieną vaikinaš likusį nuo kariumenės liuosu. „Ar nepaėmė?“, „ką paims, kad 200 rub. įpyliau.“ „Ar visai sveikas buvai?“ „Et, ne visai, nes viduriai truputį yr iszsiveržę.“ Reikia žinot, kad vidurių iszsiveržimas yra tokia liga, kuri visai nuo kariumenės atliuosuoja. Kitas vėl davė 300 rub. turėdamas randą ant tiesėsės akies. Szita yda irgi visai atliuosuoja nuo kariumenės. Paklauskite gal, kas ima.

Ale asz jus paklausiu, kas ne-ima? Ima kuone visi, kas tik priguli prie tos komisijos.

Aidas.

(Isz „Ukininko.“)

Politiszkos žinios

Amerika. Amerikonai visur veik pergaldami pilipiniecius kaip kada įkiszta ir savo kailį. Teip 50 amerikonų atsiliko pas Lipą nuo 30 pėstininkų pulko, kuriuos pilipiniečiai iki vieno užmuszė ir atėmė 22 arklius su visokiais daiktai. Pilipiniečiai buvo pasislėpę abiejose szalise kelio ir amerikonams įėjus į vidurį isz abiejų szalių pradejo szaudyti, ko amerikonai visai nesitikejo.

Ant salos Negros jau sugriuvo sutvėta amerikonų valdzia. Visi valdininkai, su didele iszkilme iszrinkti isz vietinių gyventojų. Lapkriczio mėnesyje, suorganizavojo pasikelėlių pulkus ir užpuolė ten esanzius amerikonus ir užmuszė vieną apicierą. Tik nuėjus dviem kompanijom isz Iloilo pasisekė maisztininkus apgalėti. Pasikėlimas buvo per anksti pradėtas ir dėlto nenusisekė. Dabar amerikonai sumetė į kalinį visus urėdninkus tos salos, isz kurių iszrinkimo teip dziaugėsi. Nors tuom tarpu pilipiniečiai priima amerikonų valdzia rodos su noru, bet kad ją užlaikyti, amerikonai turės laikyti nemenką karianą. Susimuszimų atsitinka kas diena ir matyt, pilipiniečiai nemislyja pertraukt karę, nors amerikonai juos ir pergali. Washingtono valdzios nusidziaugė, buk gen. Schwan sugavęs patį Aguinaldo, bet patikrinanczių žinių nėra.

Senatas Washingtono pareikalavo nuo prezidento visų dokumentų nuo pradzios karės Pilipinuose, kad isztirti visas priezastis dabartinės karės. Senatas jau iszrado, kad Amerika užmokėjo \$20,000,000 Ispanijai nupirkdama Pilipinų

salas, kad jos nepatektu Vokietijai, nes toji siuliusi 100 milijonų markių ir Anglijai tarpininkaujant, Vokietija neszoko Amerikai į akį tiktai pasiganėdino su Ladroniszkoms saloms. Perkratymas tų dokumentų atsilieka prie uzdarytų durių.

Kubiečiai savo laikraszcziuose nesigaili amerikonus aprasztyti, už ką amerikonai uzdeda pinigiszkas baudas. Teip uzdėjo baudą muto urėdninkas ant laikraszczio „Las Clarides“ Gibaroje, už ką tojo redaktorius urėdninką perszovė.

Pietinė Aprika. Apie Ladysmith ir pakraszcziais Tugela upės musziai traukiasi kelios dienos, bet dar nėra žinių, kuri szalis palaikys pergalę. Gen. Buller su 35,000 kareivių ir 80 kanuolių pasirengė iszgelbėti gen. White, kuris su 13,000 kariaunos yra apgultas. Bulleris savo pajiegas paskirs-tė ant trijų dalių kelentės per Tugelą. Gen. Warren kairiamjame sparne turi 300 suzeistų kareivių, 3 majorus ir 7 apicierus. Kiek užmusztų nėra žinios. Gen. Hart viduryje turi 6 užmusztus ir 78 suzeistus bei 8 dingusius. O gen. Clery 100 suzeistų. Burai gerai numanė didumą Bullerio pajiegų ir bus gerai pasirengę jas pasitikti. Bulleris buvo pasirengęs vienos dienos laike but mieste Ladysmith, bet praėjo jau visa sanvaitė ir nieko negirdėti apart anglų nuokriczių. Jeigu anglams bent kiek sektusi, tai butų gana garsinama, o dabar tyła apart suzeidimų. Amerikos apicierai, kurie nusizusti tapo prisiziurėti karės vedimui, pranesza į Washingtoną kad Bulleris tapęs vėl sumusztas ir miestas Ladysmith esąs arti pasidavimo burams.

Vakariniame szone viskas stovi ant vietos. Burai apgultųjų miestų, Kimberley ir Mafeking, dar nepaėmė, nei angliai

galėjo jiems suteikti pagelbą. Majoras Plumersu trimis plienų apkaustytais trukiais norėjo įsigriebti į Mafeking, bet turėjo sugrįžti atgal. Apgultieji anglai Mafeking'e turėję mais to dar per 3 mėnesius ir tolei galėję laikytis.

Gen. Methuen, kuris turėjo suteikt pagelbą apgultam miestui Kimberley, esąs paszalinatas nuo urėdo, kadan gi protizškai apsirgęs.

Pietiniame szone gen. French susimuszė su burais, kur nužudę 50 užmusztų ir sužeistų turėjo pasitraukti. Burai nužudę 20.

Teip niekur anglams nesisekant, valdžia dabar rengia asztuntą diviziją ir kuomi veikiausiai iszsiųs Aprikon. Anglų pajiegos dabar Aprikoje yra arti 200,000 kareivių. Burai turi į 100,000. Burams

pagelbon eina vietiniai gyventojai isz anglizkų valdybų bei daugybės liuosnorių isz Europos. Transvaaliaus pasiuntinys Belgijai gavęs teip daug pasisiulyjimų, kad net apgarsino laikraszcziuose atsakydamas pasisiuliusiems, kad negalys priimti kareivius Europoje, ir norinti burams pagelbą suteikti, turi ant savo kasztų keliauti į pietinę Apriką.

Nesutikimai tarp Vokietijos ir Anglijos dėl sustabdymo prekystės laivų ne tik neiszdilo, bet dar pasididino. Anglai vėl sugavo vieną vokizšką laivą „Marie“, kuris isz Australijos atgabeno miltų dėl burų. Vokietijos laikraszcziai reikalauja laisvos prekystės nepriegulmingose prie karės szalise ir verczia savo valdžią reikalauoti netik paleidimo laivų bet ir atlyginimo už sugaiszinimą.

Anglija teipgi nepasiganėdino isz Amerikos pasiuntinio Dawis'o, kuris nukeliavęs į Transvaalių su slaptais politizkais siekiais. Transvaaliaus valdžia nuvezė Dawis'ą prezidento Krugerio vezime į Pretoriją, isz ko Anglija igavo di-

deles akis. Paleistas nuo tar nystos pasiuntinys Marcum pargabenęs prezidento Krugerio rasztą McKinley meilaudamas tarpininkystos. Krugeris reikalauja visiszkos nepriegulmystės ir suteikias ateiviams balsavimo tiesas po 7 metų Transvaaliuje pragyvenimo.

Austrija. Dėlei atėmimo kalbos tiesų czekams, turėjo pasitraukti nuo savo vietų visa ministerija. Sutvėrimą naujos ministerijos ciesorius pavedė Dr. von Koerber, kuris ir sutvėrė:

Ministrų pirmsėdziu ir vidurinių reikalų — Dr. v. Koerber.

Gelezinkelių — Dr. v. Wittek.

Pinigų — B. v. Bawerk.

Karės — grovas Welser-sheimb.

Ministerių pagelbininkais tapo, jaunųjų czekų partijos pasiuntinys į seimą, Herold ir lenkas Pientak, teip gi pasiuntinys. Tai gi slavai vokieczius pergalėjo.

Maskolija. Maskolija gabena vis daugiau kareivių prie Afganistano rubezių, ir kaip politikieriai mena, taisosi užpult ant Indijų. Anglijai priklausanczių. Afganistano valdonas nesiprieszina Maskolijai už gabenimą prie rubeziaus kariaunos ir liuosai perleisęs per savo szalį į Indijas. Maskolijai dabar geriausia proga paveržti Indijas nuo Anglijos, kada toji sutraukus visas pajiegas į pietinę Apriką ir turi didelius nepasisekimus suburais.

Dalis darbu.

Scranton, Pa. Pradžusę sanvėitę aut kalnakasių konvencijos tapo nutarta reikalauti nuo kasyklų savininkų:

a) Numazinimo prekės ant parako.

b) Iszmokėjimo algų kas 14 dienų.

c) Svėrimo iszkastų anglių.

d) Teisingesnio pasielgimo su darbininkais, neziurint ant skirtumo tikėjimo, tautos ir rasos. Ant konvencijos buvo užkviesti ir kasyklų savininkai, kad taikintusi, bet nei vienas isz jų nebuvo. Dauguma darbininkų reikalavo tuojaus pradėti straiką, bet kad daugelis darbininkų nepriguli prie unijos, tapo nutęstas straikas ant vienos sanvaitės tolyn, kad galėtu visi prisiraszyti prie unijos. Jeigu kompanijos neprisilenks ant jokių tarybų, tai Pensylvanijos kietųjų anglių kasyklose sustraikuos į 100,000 angliakasių.

Wilkes-Barre, Pa. Lehigh & W. B. Coal Co. apgarsino savo 7000 darbininkų, kad nestraikuotu ir nesiduotu iszsivadzioti nuo unijonistų.

New York. New Yorke tapo užmanyta iszkast iszilgai miestą tunelį ir po upe Harlem iki Kingsbridge kas kasztuos per \$35,000,000. 20,000 darbininkų turės porą metų darbo.

Emansville, Ind. 160 apsiginklavusių kalnakasių, kasyklų Ayrshire nuėjo pas Hartwell kasyklas ir reikalavo nuo darbininkų kad prisiraszytu prie unijos arba pamestu darbą, ko sziems nedarant prasidėjo musztynė ir unijonistai sziuos iszvaikė, užgrasindami, kad negrįztu prie darbo kol negaus lygių algų su unijonistais.

Grand Rapids Mich. Czion sudegė firmos Nekoosa Paper Co. paskutinis skyrius padarymo popieros ir viena maszina. Iszkados pasidarė į \$75,000. Kol įtaisys naują, visi darbininkai tur szvest.

Sharon, Pa. National Steel Co. apreiskė savo darbininkams kad pakels anti ant 10% algas.

Marian, Ind. Vieti-

nė dviraczių dirbtuvė perėjo į kitas rankas ir sustojo dirbusi. 200 darbininkų neteko darbo.

Reising, Pa. Pittsburgh Coal Co. uždare savo kasyklas ir paleido visus darbininkus.

Columbia, Pa. Czionai pradėjo statyti didelį fabriką dirbimui didelių dudu kanalams, kuris bus po 6 mėn. gatavas ir tuojaus pradės dirbt.

Martins Ferry, Ohio. Laughlino gelezies liejinyczia pradėjo dirbti ir daugelis darbininkų gavo darbą.

Augusta, Ga. Višiams darbininkams prie medvilnės iszdarbystės pakėlė algas ant 1%.

Rockdale, Tex. Artymais szio miestelio surado anglių guolius 38 pėdų gilume.

Washington, Pa. Gelezies liejinyczia Griffith, sutiko mokėti algas per nuiją paskirtas ir visi darbininkai sugrįžo prie darbo.

Yellville, Ark. Czion susitvėrė nauja Yellville Zinc & Cooper Co., kuri Marion paviete parengs naujas cino ir vario kasyklas.

Chicago, Ill. Trylikos gelzkeilių linijų rasztinyczios yvairiuose miestuose tapo sucentruotos į vieną, kur pirmiaus kiekviena užlaikė savo rasztinyczią skyriumi ir delto 50,000 rasztininkų ir kitokių darbininkų neteko darbo.

New York. Žydai aktorai sutvėrė uniją, kad nedirbti už algas, kokias siulo teatrų direktoriai, bet priverst juos mokėti tokias, kad galėtu žmonizškai pragyventi

Philadelphia, Pa. Baldvino lokomotyvų dirbtuvė gavo isz Prancuzijos užpraszymą padaryti 30 lokomotyvų ant 10 ratų dėl trukių keleviams vazioti tarp Paryziaus ir Orleano.

Nanticoke, Pa. Kasyklų savininkai buvo pažadė-

ję pakelti algas vaikams, bet to neįsprendė ir vaikai sustraiškavo, dėlko turėjo sustoti trejos kasyklos. Dabar vaikai reikalauja kontraktų.

— Pancziakų pabrūke Black Diamond mergaitėms tapo numazinta alga ir tosios sustraiškavo.

Beaver Falls, Pa. Darbininkai geležies liejyncios American Steel & Wire Co. buvo sustraiškavę, reikalaujami pakėlimo algų, ką kompanija apsiėmė pakelti tik nuo 1 Balandžio. Strikieriai sugrįžo prie darbo laukdami išpildymo pažado.

North Brookfield, Mass. Czeverykų pabrūko, firmos E. & A. H. Butchellor, savininkai norėjo kurpiams numazinti algas ir dėlto 1000 darbininkų sustraiškavo.

Czekijoi, straiškuoja 42,000 kalnakasių, kurie gavo pagelbos nuo Anglijos kalnakasių \$30,000.

Statistikos reikaluose.

1. Pirmą ir tikrą vertę turinti žemdarbystės Suvienuytoje Valstijoje statistika sudaryta buvo 1850 m. Sekanti žemdarbystės statistika produktų, surinktų 1899 m. atlikta bus Berželio mėn. 1900 m.

2. Vieton suraszo keletos farmų ant vienos korziukės dvyliktame Censuse, kaip tai iki sziol daryta buvo, kiekviena farma aprupinta bus atskiria blanka, ant kurios suraszyti dalykai niekam nebus žinomi apart prisiegdintų departamento urėdnikų. Niekeno vardas nebus publikuotas sujungmėj su aplaiktomis nuo žmonių žiniomis.

3. Mokeszczių (taksų) asessoriai, kolektoriai ir ekvalizatoriai ne gali tarnauti kaip enumeratoriai, arba turėtu prieigą prie statistikų izrokavimų, arba prie žinių blankose suraszytų.

4. Suvienuytoje Valstijoje yra daugiau kaip 5,000,000 farmų, plantacijų, gyvuolių augintojų ir sodaunikų; viskas tas statistikoje paženklinta bus kaip „farmos.“

5. „Farma“ vadinasi žemė dirbama arba paskirta žemdarbystei, esanti rankose vienos ypotos kruvoj arba padalyta į dalis.

6. Enumeratorius klaus apie didumą ir vertę kožnos farmos, apie vertę triobų ir apie abelną vertę visų maszinų, padarų, vežimų, pakinkymų etc., ant farmos naudojamų, ir apie daugumą žemės valdomos arba arenduojamos gyventojaus.

7. Jis teiposgi klaus apie vertę žemės, skaitlių akrų žemės pagerintos, ne pagerintos ir visai nedirbdamos.

8. Po vardu „daigai“ mes suprantame javus, medvilnes, kornus, ryžius, cukrines lendres, cukrinius burokus, szieną, dobilus, viksvas, lankas, linus, kanapes, apynius, peanuts, tabaką, sėklas, rieszczius, tropiszkus vaisius, mažus vaisius, sodnų vaisius, oranzerijų, augmenis, szluotoms lendres, airiszkas bulves, -aldzias bulves, visas daržoves, teiposgi ir visus produktus ir tt.

9. Enumeratorius klaus apie skaitlių ir vertę gyvulių ant farmos 1 d. Birželio 1900 m., kurie bus publikuoti pagalviui, k. a. arklių, kumeliukų, mulų, asilų, karvių, teliukų, verszių, bulių, jauzezių, avių, ériukų, kiaulių, ožkų, visztų, kurkų, žasų, snezių, biczių etc.

10. Jis teiposgi klaus apie daugumą ir vertę pieno, smetonos (gretinės), sviesto, surio, rozinų, slyvų, sirupo, cukraus, kiausziinių, vaszko, medaus, vilnų, giros, uksuso, dziovytų ir raugytų vaisių, girinių vaisių, naminių paukszczių ir mėsos produktų ir, abelnai, visų veikmenių namieje padarytų ar tai ant naminių reikalų nuo farmų 1899 m. ar ant par-

davimo.

11. Jeigu koks nors fermerys persikelia nuo farmos pirm pabaigos vaisių suėmimo 1899 m., 1 Birželio 1900 m. turi palikti suraszą produktų ir daiktų suimtų ant farmos 1899 m. kame tą suraszą paims enumeratorius; tokiu budu statistika jo darbo nebus žuvus. Nuo jo bus reikalaujama paduoti enumeratoriui distrikto, kuriame jis gyveno iki 1 Berželio 1900 m., daugumą žemės akrų, jų vertę, triobų, maszinų, padarų ir gyvuolių, ant kurios jis tame laike gyveno.

12. Jeigu kiekvienas fermerys umai pradės rinkti pilnigą suraszą visų savo turty, apie kuriuos enumeratoriams paliepta sudavadyti iki Berželio 1900, tai jis ir urėdnikams užczėdys daug bergzdžio laiko, o podraug ir vieszpatystė atsakancziau galės tą suraszą sudavadyti.

13. Dvideszimtas szimtmėtis prasideda su 1 d. Sausio 1900 m. Todėl gi szita statistika bus davadu sekancziai gentkartei apie tvirtumą ir padėjimą Suvienuytų Valstijų, žengianczių į naują szimtmėtį. Tos dėl priezasties kiekvienas tegul stengiasi ir rupinasi sudaryti viską kuo geriausiai ir teisingai: jeigu kiekvienas fermerys teisingai sudarys savo mantos suraszą, tai surinktos žinios bus labai naudingos kiekvienai valstijai, ir visai tautai.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Delray, Mich. Sausio 14 dieną buvo antras susirinkimas „Dr. Jono Szliupo Draugystės“. Susirinkimą atidarė pirmsėdis M. Mockus, paaiszkindamas reikalą susirinkimo ir mierius draugystės. Pasikui buvo skaitytas protokolas pirmojo susirinkimo, kuris daugumos buvo priimtu. Paskiaus buvo užmanyta nevilki-

nant įsteigti knygyną ir nutarta nuo draugų rinkti aukas, apart mėnesinės mokesties 25 ct. ant knygyno, nupirkimo knygų ir jų apdarymo.

Ant knygyno paaukavo:

A. Mockus	5—
K. Gedeminas	5—
St. Voleckas	1—
S. Urbantas	2,50
Lucia Urbantiėnė	1,50
Algirdas Urbantukas	1—
A. Savickas	1—
Marė Savickienė	1—
Elzbieta Savickiutė	1—
M. Kupezinskas	1—
J. Kaseviczius	1—
Pr. Butrimas	1—
Pr. Baltruszaitis	1—

Toliaus tapo nutarta atsišauktį tautiezczius su praszytu, kurie turėtu atliekamų knygų, paaukauti dėl mūsų jaunos draugystės už ką aukautojų vardai bus pagarsinti laikraszcziuose su padėkavone. Baigiant susirinkimą mūsų pirmsėdis apsakė mierius ir vertumą mūsų draugystės, pagyrė stropumą savo brolių dėkavodamas už rupestį ir aukas dėl draugystės knygyno.

Po susirinkimo draugai pasiliko dar valandą skaityti knygų, kokias jau turėjo po ranka.

Viens isz komiteto.

Waterbury, Conn. Vietiniai lietuviai szventes kalėdų ir naujų metų praleido linksmai; į szaltąją rodos nei viens nepateko ir skvajeriai nieko nepelnė. Už tai lietuviai verti pagyrimo, kad szalinasi nuo tokių, tik panieką suteikianczių, pasielgimų.

Waterbury'o lietuviai abelnai laikosi gerai ir tautiszkuose reikaluose. „Tėvynės Mylėtoju Draugystė“ turi apie 60 draugų, Susivienyjimo kuopos užaugo į 100 draugų, ant parodos mūsų literatūros Paryziiuje vaterburiecziai sudėjo teipgi keletą deszimtų dolerių. Ir sudėtu dar daugiau, tik reik pasiszvėsti keletai vyrų ir

pereiti per lietuvių gyvenimus renkant aukas.

Waterburiečiai daug ką nuveiktu, jeigu turētu gerus agitatorius ir kalbėtojus, kaip antai Pensylvanijos lietuviai. Reikalinga yra išguldymas placziaus visų mūsų reikalų, teip social-ekonomiszkų kaip ir tautiszkų.

Vietinis.

Jersey City, N. J. Kun. Milukas raszė „Lietuvoje“ kad Brooklyno lietuviai yra labai apsiszvietę, apie ką asz gerai persitikrinau. Per naują metą atsibastė 4 „apszviestunai“ isz Brooklyno į Jersey City. Vienas mane papraszė nuvest pas jo gimines, ką asz apsiėmiau. Kitas-gi isz to gavo progą prie manęs prikibti ir riaumodamas „szliuptarniais“ taisėsi mane sumuszti. Vėliaus patyriau, kad tasai gyvuolys yra gatavu už katalykstę galvą padėti kovoje su „szliuptarniais“. Abelnai kunigai skelbia apszviestais tuos, kurie akiai eina už kunigo pušę. Bet asz sakau, kad tik toks yra apszviestas, kuris broliszkai ir žmoniszkai pasielgia su savo artymu, nežiurint jo nuomonių. Mą rodosi vertėtu naikinti tokias nuomones isz žmonių tarpo, kurios kitų nuomonių ar tikėjimo neužkenčia. Tokias nuomones labiausiai gali isznaikinti kunigai per pamokslus, nes tokių vienpusių geri laikraszoziai ne pasiekia apart „Saulės“, o kuri kelia tokius jėibus ir siundo vienus ant kitų.

Užpultaisis.

Newark, N. J. Sausio 15 dieną tapo nubausti kriminaliszkai du lietuviai po metą sunkaus kalėjimo, J. Kodis ir Matuleviczius, už sumuszimą J. Boczkio. Per praėjusias kalėdas visi trys susivaidyjo ir antroji valandai Boczkui einant namon anuodu užpuolė, ir kad ne svetimtaucziai, Boczkį butų užmuszė. Abudu kriminalis-

tai neskaitė jokių laikraszozčių.

Teipgi tą paczią dieną buvo szaukta prova vieno lietuvio už sumiszimą burdingieriaus per naują metą, bet tapo atidėta ant kito sykio. Burdingierius budamas girtas pasakė gaspadinei „moteriszką“ žodį, už ką burdingbosis su puodu perskėlė anam galvą. Ant riksmo atbėgo policija ir nugabeno vieną į lastą, kitą-gi į ligonbutį. Sudas už musztynes ir vagystes sudyja „po ruski.“ Vieną lenką teipgi ant metų sunkių darbų nusudyjo už musztynes; dvi lenkiutes už vagystą po 3 mėnesius. Kiek teko patėmyti sude, tai prasikaltėlių daugiausiai buvo lenkų, italų, murinų ir lietuvių.

Newarkietis.

Paterson, N. J. Szitame miestelyje lietuvių yra keletas deszimtų, bet yra veik visi į lenkų vuodegą įsikabinę. Niekiausias daiktas yra apsiėdimas su lenkėmis ir abelnai su svetimtautėmis. Per naują metą nuėjau pas vieną lietuvį, kuris su lenkė apsiėdęs. Mudviem pradėjus kalbėt lietuviszkai, ponias lenkė iszbėgo į kitą kambarį kad negirdėtu tos pagoniszkos kalbos. Labai neiszmintingai daro tie lietuviai, kurie duodasi save užkariauti lenkiszkais padurkams. Lietuviszkų laikraszozčių ezion nieks neskaito. Vienam lenkvuodegiui įkalbėjau parsikviest lietuviszką laikrasztį, kuris gavęs kelis numerius atsakė, kad lietuviszkos gramatikos nesuprantas, bet jo lenkiszką gramatiką nesuprastu nei mandriausi lingvistai. Mą rodosi tuos lenkbernius butų galima atkreipti į lietuvisztę per prakalbas, tam tikrą iszaiszkinimą skirtamo lietuvių nuo lenkų. Taigi už vis labiausiai mumis reikia lietuviszkų agitatorių.

A. Varaszkeviczia.

Bluefield, N. J. Nors tas

ne mums prigul, vienok ne proszalį yra žinoti kaip elgiasi lenkų kunigai, laikydami tikėjimą už įrankį pasipelnymo pinigų ir gaszlų gyvenimą. Pirm szeszių mėnesių pabėgo kunigas su visais parapijos pinigais į Austriją. Lenkai, ypatingai jų bobos, negalėdami be kunigo rimti, kreipėsi pas vyskupą reikalaudami kito. Vyskupas sugriebęs kokį girtuoklį ir jiems atsiuntė. Vieną subatos vakarą teip nusilakė tasai kunigėlis, kad ne dėlioje laikydamas miszias szventas svyrinėjo kaip žasiukas ir su dideliu vargu vos pa baigė. Po miszių vietoje „Švięty Bože“ užgiedojo maskoliszkai, už ką lenkai įtužo ant kunigėlio ir rėkdami „pijany, pijany“ iszvijo nabagą.

Vietinis.

Elizabeth, N. J. Sausio 11 dieną patiko nelaimė Vincą Kalinaucką; szesztoi valandai isz ryto iszėjo į darbą ir kaip ten nelaimingai pakliuvo į mazinesą, kur nutraukė nabagui abi kojas ir visą kuną sumankė. 13 dieną, 8. val. rytmetyje pasimirė aprupintas szventais sakramentais. Velionis Vincas Kalinauckas prigulėjo prie vietinės szv. Kazimiero pagelbinės draugystės, prie Susivienijimo, prie „T. M. D.“ ir Nepriegulmingo Kliubo. Lietuviszkus reikalus szelpė pagal iszgalę ir nesigailėjo ant jų keletos centų. Velionis paliko paczią ir 3 vaikelius.

Sausio 13 d. vėl kitame pabrike nulaužė koją Pr Virvyčiaiui.

Lietuvis.

Mahanoy City, Pa. Pagal „Saulės“ pamokinimą per naują metą pesztukai ko ne užmuszė Jurgį Kirtiklį; net 7 skyles prakirto galvoje. Ponas Baczkauckas guldo galvą už savo akus skaitytojus ir pjuodo vienus ant kitų, ypatingai ant raszėjų korespondencijų į „Lietuvą“ ir „Vienybę“. Mat

nepatinka p. Baczkauckui, kad kiti laikraszoziai pranesza apie jo skaitytojų szlykszczius darbus, ir mieryja ant raszėjų siundydamas savo skaitytojus, kad aniems sanarius sulaužytu. Tiejie-gi sėkdami savo mokintoją ką tik neužmuszė nieko nekaltą žmogų. Kaip ilgai lietuviai dar duosis save demoralizuoti tokiam Baczkauckapalaikiui?

Tėvynainis.

Pittston, Pa. Kaip jau buvo garsinta laikraszoziuose, kad Pittstone susitvėrė moterių draugystę po vardu „Lietuvos Dukterų“. Prakilnesniejie lietuviai labai nusidžiaugė isz tokio moterių žingsnio su lukescziu, kad ir mūsų moters kartą pradės liuobtis ant ekonomiszkos bei tautiszkos dirvos, per ką bus spartesnis žingsnis pirmyn. Rodosi isz to turėjo kiekvienas džiaugtis? Bet ne! Nepatiko toksai moterių susidraugavimas mūsų kunigui ir jis visaip iszniekindamas draugystę pradėjo organizuoti kitą, vardan szventos Cecelijos, sakydamas, kad moters katalikės negal prigulėti prie pirmosios, nes toji esanti ne bažnytinė ir valnamaniszka. Dabar kunigas yra prezidentu szv. Cecelijos draugystės ir vietoje gerų pamokinių kalbės bene gyvąjį ražancijų. Kas užgincyzs kad kunigai nėra pirmutineis prieszais abelnų mūsų pasikėlimo? Kada iszsiliuosussim isz kunigiszkos nevalės, kaip žydai isz Egipto?

M. Kaszuba.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Delray, Mich. Musų T. M. D. kuopa turėjo susirinkimą 14 Sausio, ant kurio visi draugai užsimokėjo pilną metinę mokestį po 60 ct. kas tapo nusista centraliszkam kasieriui. Paskiaus buvo skaitytas laisz-

kes p. J. Damijonacizio, kuris nurodė vertumą T. M. D. ir ragino mūsų brolius prie tautiškų darbų, už ką siuncziamė p. D. szirdingą acziu. Ant galo K. Gedeminas kalbėjo apie naudingumą „T. M. D.“ ir vargingą padėjimą mūsų už sitarnavusių rasztininkų, kurie dirbdami dėl naudos savo brolių, turi nukęsti nuo niszmanėlių visokius paniekinimus ir įpuola į tokį pasilaikymą, kad netenka nei duonos kęsnio, nei sveikatos.

sekr. K. Gedeminas.

Pittston, Pa. Musų T. M. D. kuopa ant susirinkimo 14 Sausio pripažino už naudingą susidėti su „Ukininku“ ir nulaukti, kokį duos atsakymą „Ukininko“ redakcija.

Ant centralizsko prezidento mūsų kuopa balsuoja už M. Bridicką isz Lost Creek, Pa.

J. Kuzmickas—prez.

J. Szilingis—raszt.

Newark, N. J. Musų „T. M. D.“ kuopa ant metinio susirinkimo 14 d. Sausio nutarė:

a) Susidėti su „Ukininko“ redakcija isz ko bus didelė nauda broliams tėvynėje ir abelnai visiems.

b) Pritariam Plymouth'o kuopai, kad kuopos susirinkimus laikytu kas 3 mėnesiai, ant kurių sanariai užsimokėtų po 15 ct.

c) Prezidentu skiriam p. M. Bridicką isz Lost Creek, Pa. ir J. Kazakeviczių knygininku.

d) Musų kuopa iszrinko du kolektorjus ir agitatorius, p. p. J. Gaubį ir M. Ambrazeviczių, rinkimui nuo sanarių užvilktų mokeszių ir agitavojimo, surandant naujus draugus. (Butu gerai kad visos kuopos isz rinktu kolektorjus bei agitatorius.)

Sekantį susirinkimą turėsi me 28 Sausio. Pinigų surinkom \$2,30 ct. kuriuos po sekanczio susirinkimo iszsiusim centr. kasieriui.

V. Ambrazeviczius,
180 Ferry str.
Newark, N. J.

Scranton, Pa. „T. M. D.“
kuopos užsimokėjo szie:

K. Kubilius	-20
J. Tamulinas	-20
B. Skrinckas	-30
Ig. Aukszcziunas	-30
A. Aukszcziunas	-30
P. Živatkanckas	-20
M. Urbanaviczia	-20
Juoz. Tamulinas	-35
J. Aponas	-30
P. Lipaviczia	-30
A. Mockeviczia	-55
641 Izi. Saraczka	-60
642 Juoz. Kuprinaviczia	-60
Viso	\$4,40

Delray, Mich. Naujai susitvėrus „T. M. D.“ kuopa

prie kurios prisiraszė:	
643 Mik. Mockus	-60
644 Sta. Valeckas	-60
645 S. Urbantas	-60
646 Lucia Urbantienė	-60
647 A. Savickas	-60
648 Marė Savickienė	-60
649 M. Kupeziuskas	-60
650 J. Kaseviczius	-60
651 Pr. Butrimas	-60
652 K. Gedeminas	-60

Viso \$6,00

„T. M. D.“ centr. sekr.

M. J. Damijonaitis.

Isz Pilipinu.

Kaip pirmiaus rasziau, buvome miestelyje Pasig ir 21 Spalnio 1899 m. iszėjome į Calamba gelbėti saviszkius, kurių buvo tiktai vienas pulkas, kuriuos pilipiniečiai varė į kylį. Nuvykę į Calamba 23 Spalnio tuojaus turėjome muszį, kur du amerikouai tapo užmuszti o 5 sužeisti. Pilipiniečiai szaudė isz kanuolių, bet tas mums nepadarė jokios iszkados. Lapkriczio 13 d. vėl turėjome muszį toje paczioje vietoje, bet nėjome artyn prie pilipiniecių, tiktai su 4 kanuolėms szaudėme ir nuo jurių laivas „Napaden“ bom-

bardavojo anų pylymus nuo ryto iki 1mai valandai po pietų, bet pilipiniecių isz jų apkasų neiszvijome ir grįzome atgal turėdami savųjų vieną užmusztą ir sužeistą. Ar užmuszėme kiek pilipiniecių, nieko nežine.

Kaip traukėme isz Pasig, tai mums sakė, kad po kelių dienų busime sugrižę atgal, bet dabar jau antras mėnuo ir dar nieko nežinom, kada grįszime. Mus visi daiktai liko Pasig'e ir jau 7 sanvaitės su tais pacziais rubais, tai galit numanyt... 25 Lapkriczio gavau laiszką isz Iloilo, kuriamė raszo, kad turėję didelę musztynę su pilipinieciais per 3 myles į rytus nuo Jaro, kur tapė 5 amerikouai užmuszti o 53 sužeisti, tarp tų 18 mirtinai. Musztynių yra kas dieną po keletą yvairiose vietose.

Lapkriczio 30 dieną neturėdami ką veikti mokinomės szaudyti. Iszszovus keletą kartų gavom pagelbininkus, kurie pradėjo szaudyti isz prieszingos pusės mūsų cieliaus, nebodami ant to, kad czion laisvės platintojai amerikouai yra. Klerkucziai nespėjo užraszinėt kuris geriaus szauja ir turėjom neszintis atgal, nes turėjom tik po kelis szuivius dėl praktikos. Vienas klerkutis bebėgdamas įpuolė į duobę su vandenių ir nuskindino visus leistrus ir pats vos neprilakė. Mes nenorėdami apsileisti atsivežėm 4 kanuoles ir su tujų szuiviais nuvarėme atgal per 3 myles pilipiniecius. Grįzdami atgal savųjų turėjome 6 sužeistus. Dabar kad einam muszt cielių, tai imam drauge ir kanuoles, kad nuvyti norinczius szauti isz prieszingos pusės. Apie Imus ir Bacoor tai muszasi kas die-na, kur kareivių ir apicierų po keletą žuva. Mes budami teipgi ant muszos vietos, nežinome gerai apie visą pasilaikymą, nes tikros žinios nuo paprastų kareivių yra slopia-

mos. Mums garsina, kad vis pilipiniecius nuveja ir pergalė, o isz lupų į ausį eina gandas apie amerikouų nuokriczius, kuriuos vyresnybė slepia nuo mūsų dėl palaikymo energijos.

Girdėjau nuo gyventojų, kad Aguinaldo persikelęs į pietinę dalį salos ir turis 15,000 gerai apginkluotų kareivių ir ganėtinai gerų kanuolių. Jo pajiegos sutrauktos apie San Tomas ir Santa Rosa nuo Calambos per 17 mylių.

Pilipiniečiai yra toki užkietėjėliai, kad visai nenor nei girdėti apie laisvę, kurią mes su kulkoms norime įteikti jiems.

Lapkriczio 30 dieną gavau 4 numerius „Vienybės“ ir laiszką isz tėvyszkes. Už „Vienybės“ labai aczių. Kaip dasigausiu į Manilą, tai pasiųsu pinigų tėvams ir prenumerata bei parodai ir kankinti-niams. Su Antanu Sujeta dar negalėjau sueiti, nes mūsų pulkai stovi toli nuo vienas kito. Lietuvių yra keliolika, bet sunku anuos sugaudyti. Kurie statosi labai protingais, neskaito lietuviszkų laikraszczių, plonprocziai nei kalbėt lietuviszkai nenori ir nors pasidaryt varu yankee'mis.

Kitą kart vėl paraszysiu.

Juozas Jakas.

Paveikslėlis

Isz gyvenimo lietuvio, geidzianczio apiszziest savo tėvynėje.

Tėvynėje nors retkarcziais per didelį vargą igijus kokią lietuviszką knygą ar laikrasztį, ir įlindus kur į kampa arba naktyje užsidarius sandariai langinyczias, kad nebutų matyt isz lauko nei mažiausio spindulėlio, prie mažai szvieczianczio žiburio, su didžiausiu szirdies jausmu mūsų tėvynainio tampa peržiurinėjama ir apsvarstoma kiekviena eilė, zodis, ką gal atjaust tik-tai tas, kuris nors kibirkasztėle

turi tos tėvyniškos meilės, kuris myli lietuviszkus rasztus.

Teip slaptai įgijus laikrasztį arba knygą ir tėmyjant ja me apraszumus apie tiesas, kuriomis žmonija naudojasi laisvesnėse ir apszviestėsnėse szalyse, ir prisiziurint į veikimus brolių amerikiečių, kurie vienijasi į visokių skyrių draugystes su pagirtiniais mieriais, kurių, pasidėkavojant darbsztiems tautiečiams, nemažai būtų galima priskaitytisu prakilniais mieriais, isz kurių vienos turi mierį paczios apszviesti, kitos—gi platinti apszvietą tarp savo brolių tėvynėje, suteikiant jiems pamokianczio turinio knygeles, kaip tai „Tėvynės Mylėtojų Draugystė“; kitos vėl pagal iszgalę szelpia ir kitus ragina prie tautiszkių aukų, kaipo tai ant perstatymo mūsų literaturos Paryžiuje, kur pasirodysim mokintam svietui jog mes, lietuviai, dar gyvi esame, nors tarp tokių baisių persekiojimų budami, kur už kiekvieną lietuviszko kalboi spaudintą knygėlę, nekalcziausios įtalpos rasztelį, tik vien kalinys ir isztrėmimas laukia, o vienok įstengiamo nemažą skaitlių užlaikyti visokios įtalpos rasztų ir nežiurint ant persekiojimų, geidziamo savo tiesų, kurias neteisingai mumis prieszas iszplėszė.

Teip tai besvarstant mūsų tėvynainiui tame tykame kambaryj, apmastant padėjimą, kokiamė szandien randasi Lietuva po maskolių valdžia, mislyja, kaip tai būtų laiminga tėvynė ir lietuviai, jeigu nors dalį turėtu tų tiesų, kuriomis naudojasi žmonija laisvesnėse szalise. Apmastant neteisybybes, kur už sutvėrimą kokios nors draugystėlės, už kiekvieną tautiszkią žodį isztartą į savo draugą, laukia vien tik bausmė. Bemastant apie tokį padėjimą savo tėvynės sudreba szirdis krutinėje ir nejutoms iszsiveržia žodziai:

„Szalin nuo mus despote! szalin tirone su gaujom savo tarņu! Nenubauginsi mūsų su savo žveriszku—pasiutusiu persekiojimu! Mes vietoje vieno kankintinio stosim deszimts, kol neiszkovosim savo tiesų!“

Bet sztai girdėti žingsniai, suklabeno kažin kas į duris. Szirpulys perbėgo per visą kuną, nės kas gal žinoti kas atėjo? gal gauja žandarų atėjo savo aukos? Drebanti ranka prikiszo pluosza popierų prie žvakės ir akimirkoj tos pavirto į plėnis. Atėjęs prie durių klausia, kas czia? Atidaro, ir sztai netikėtam laike atvyko jo draugas per keliolika viorstu, mislydamas atrasti jau naują laikrasztį, kurio su iszsilgimu kelintas mėnuo jau laukia. Ir nelaimė, randa tik žiupsnį pelenų. Gailestis nesugrazinamas; pirmutinis vos suspėjo perskaityt pirmąją pusę ir iszgandintas savo draugo turėjo nustoti to teip mielo, brangaus ir baugaus daikto, kurio vėl reiks laukti kelis mėnesius, o gal ir ilgiaus dar, ir gal belaukiant pakliuti į nagus žandarų.

Toks tai padėjimas lietuvių, jieszkanczio apszvietos savo tėvynėje.

Dabar prisiziurėkim padėjimui mus jaunuomenės, einanczios į mokslus.

Apleidus skyrius augsztesnių mokslų, paimkime Veiverių mokintojų seminariją, kuri yra užimta veik vienu lietuvių mokintinių. Prisiziurėkim su kokiu uolumu toje seminarijoi yra kalama į galvas mūsų jaunų vyrų, per mokintojus ta tėvyniszka meilė? Gal ir pamislysite, jog tikra tėvyniszka meilė yra neatbutina dėl kiekvieno tėvynainio? Anaip tol ne! Neskiriant tautos nei luomos kiekvienam mokintiniui, lietuviui, lenkui ar vokiečiui, yra brukama caroslavija. Bet tėmykim ar viskas eina pagal norą mūsų tamsiuoju? Sztai atsitikimas. Kar-

tą vienas maskolystės apasztalas aizskino apie tėvynės meilę sakydamas: „negal buti vertas žmogaus vardo, kuris paniekintu savo tėvynę.“ Po keletai dienų tas pats tamsybės apasztalas peržiurinėdamas savo mokintinių knygas, bene neturi kuris kokių kenkiančių valdžiai ir jo mokinimui, pas vieną lietuvių rado lietuviszką maldaknygę ir iszvertęs akis užklausė dėlko tokią laiką o ne rusiszką? Mokintinis jam teip atkirto: „Mano tėvas ant tokios meldėsi ir numirdamas ją mą paliko. Kokiu—gi bucziau niekszu, jeigu savo tėvynę o kartu ir jos kalbą paniekincziau!“ Czion mokintinis pasirodė iszmingesniu už savo mokintoją, kuris buvo teip aklu, kada kalbėjo apie tėvyniszkią meilę, caroslaviją, nematė, jogiai visi klausytojai buvo ne maskoliai.

Teip tai lietuvis mokintinis, nors gana maskolinamas per savo mokintojus, tamsaus proto popvaikius, sulaukęs vakacijų, parvažiavęs į savo tėviszkę atsigaivina, girdėdamas skambanczias lietuviszkas dainas, kurios teip meilų atbalsį randa jo szirdyje. Czion jis sueina su savo draugais, su kuriais teip mielai draugavo pradinėje mokykloje, o kurie jau pirmiaus yra įgiję tą tėvyniszkią meilę per skaitymą lietuviszkių rasztų, isz kurių ir jie patiria apie savo tėvynę ir tais žinias gilumoje savo szirdies kavoja. O žinoma, tėvynėje netruksta ir lietuviszkių rasztų pasiskaitymui. Tokiose tai sanlygose praleidęs keleta mėnesių vakacijos su nenoru apleidžia gimtinę ir aidus dainų, ir grįžta mokyklon kur pasidalina taja meile ir jausmais su kitais savo draugais, ir vėl ilgisi szventės, kada galėtu atlankyti savo draugus, nuo kurių vėl ką nors patirs apie reikalus tėvynės, kurių teip iszsilgo. Ir teip laikas po laikui baigiasi mokslo

metai, jau paskutiniai egzaminai, likk sveika mokykla. Sugrįžęs tėvynėn, jausdamasis liuosu, visa szirdžia pamyli tėvynę, rodos visoms spēkoms jai tarnautų. Bet vėl ne po ilgo laiko reikia skirtis nuo draugų, palikt tėvynę, kad užimti tarnystą ten, kur toli nesisiekia Lietuvos rubežiai ir vėl reik keliauti isz tos teip mylimos szalies...

Toks tai likimas link tarnystos priverczia nenoroms mūsų tėvynainį apleist savo tėvynę. Bet ir ten iszkeliavęs argi gal atmest tuos szirdies tėvyniszkius jausmus, kurie yra susiriszę su visu prigimimu gimtinės szalies.

Nuvykęs į svetimą szalį, neraedamas niekur paraminanczios mislies, raszo skubiai savo draugui Lietuvon, lukėdamas sulaukt žingeidžių pranešimų isz tėvyniszkos dirvos. Raszo teipgi pas kitą savo draugą mokintoją, kuris su tais pacziais jausmais apleido tėvynę, ir po nekuriu laiko sulaukęs nuo jų pluosztelį žinių skaito po kelis kartus kiekvieną eilutę. Bet ant galo randa labai negeistinus žodžius, kuriuos jam draugas raszo: „mano laiszkus meldžiu sudėgink.“ Tie žodziai staiga perbėga per mislį, atsimena savo padėjimą, kadangi už kiekvieną tokį laiszką, atrastą per policiją, laukia didelė bausmė, nuo kurios visą kuną pagauna szirpuliai. Sudegint! Bet vėl mislyja, skaito isz naujo, nes kas žino, kada sulauks antrą tokį, arba numerį laikraszczio, kurį žadėjo draugas prisius, kurio laukė apie pusę meto ir tai be vilties... Teip mastydamas laiszko nedegina, bet pakavoja, kad dar kartą perskaityt, kad užlaikyt kaipo brangų atminimą. Sztai netikėtai, vidurnaktyje, užklupo gauja žandarų, iszvertė viską, perjieszkojo slapcziausias pakavones ir patį paėmę iszvezė. O kur? Kas

zino!

Tada pamato savo klaidą bet jau po laikui. Gelbėu savo draugą, kurį, neiszpildydamas paskutinio laiszko žodžių, prazudė. Bet viskas po laiko. Žiurint niekuomi neprasikalto, tiktai už tėvynės meilę, prigimimo dovaną. Po keletos dienų jau sėdi kalėjime, kur vos ne vos mažas spindulėlis szviesos persigauna pro mažą, užkaustytą geležimis, skylę, be vilties visiszkos liuosybės.

Tokiame padėjime rekarta perimtas liudnumu mislyja už ką teip kenczia? Saužynė sako vien, kad už tiesą ir aiskina, ar atjauczia tokį padėjimą mano broliai, kurie gali naudotis isz laisvės, yra laisvi?....

Matydami tokį padėjimą mūsų brolių dvasiszka ir kuniszka kencziančių, argi neturime juos szelpti, tuom labiausiai mes broliai, gyvendami szioje laisvės szalyje. Nors mes negalime sziandien sutrint mūsų prieszo galybės, bet už tai mūsų pareiga yra suszelpti savo brolius, kuriuos prieszas kankina. Teisybė, yra tulos draugystės bei pavienės ypatos prisidėję savo aukoms, ir tai ne menkoms, bet labai mažai dalelė pagal lietuvių skaitlių. Daugelis užsikreipia szalin nuo ragintojų ir greicziaus prageria tuos penkis centus, vietoje suszelpimo savo draugbrolio, prispausto sziaurės meszkino letena ir graudziai vaitojanczio. Skaitlius lietuvių, kokį sziandien galima priskaityti Amerikoje, jeigu isz vien prisidėtu su keleis centais, mažiaus gerdami vieną stiklą alaus ant mėnesio, susidėtu nemažai tokių aukų, su kuriomis suszelpumėm savo brolius ir pridūotumėm jiems drąsą kovoje su priesz už mūsų prigimtas, tautiszkas ir žmogiszkas tiesas.

J. Garmus.

Isz visur.

Brazilijoi apsireiszke maras. Miestuose Santos, San Paulo ir Rio Janeiro numirė per 40 žmonių. Valdžia isz visos pajiegos rupinasi sulaikyti maro iszsiplatinimą.

Gniezne vienas gyventojas turėjo prijaukintą meszką, kuri niekam nieko nedarydavo. Vienas girtuoklis užsimanė meszką pavaiszinti su taboka, kuri girtuokliui nuplėszė nosi ir ką tik nepasmaugė.

Varszavoje kuniginis laikrasztis „Rola“ apskundė skaitinyčia, kuri davė dovanaiskaityti knygas žmonėms, tarp kurių buvė ir bedieviszkų — socialistiskų knygų. Policija suaresztavojo visą knygyno užveizdą isz 7 ypatų ir uždarė knygyną.

Vokietijos valdžia užgynė aptiekoriams lenkams padėti lenkiszkus paraszus szale vokiszkujų ir ant visokių plėczkuczių ir dėzuczių teip-gi turį but tik vien vokiszki paraszai. Valdžia su tokiu darbu mislyja greicziaus iszmokinti lenkus vokiszkos kultūros.

Paryziuje, Gruozdio mėnesyje, praėjusių metų, važinėjant su arkliais, buvo 708 atsitikimai, kur tapo užmuszta 52 žmonės ir 656 suzeisti. Tam pacziamė laike važinėjant su automobyliais buvo atsitikimų tiktai 21 su vienu užmusztu.

Moskolijos caras lankydamasis Danijoi ir Vokietijoi su cariene ir cariotėms, gabenosi ir dvi dideles olandiszkas karves dėl pieno. Nuvykus pas Vokietijos cieszorių Potsdamą, ant gelzkelio pradėjo karvės baubti, ant ko susibėgo daugelis žmonių pasizurėti. Karvių vagonai teip puikiai iszpuosztai buvė kaip ir caro.

Miestelyje Avigliano, 14

mylių nuo Turino Italijoi, pasidarė eksplozija dinamito pabrike ir viskas iszslėkė į padanges. Aplinkui esanti namai teip gi prapuolė nuo savo vietų. 13 žmonių tapo užmuszti o 40 suzeistų.

Samaros gubernijoi, miestelyje Molonež, laike dievmaldystės sugriuvo cerkvė, kur 19 žmonių užmuszė o 68 suzeidė.

Brazilijoi, didziuosiuose miestuose sustraikavo 20,000 vežėjų. Mieste Rio de Janeiro straikieriai susirinkę ties prezidento namais pradėjo szaukt: „Te gyvuoja monarchija!“, „Szalin su respublika“. Raita kariauna iszsklaidė keltojus ermyderio.

Berlyne pakilo skandalas miesto skerdyklose, kuriose pjovė nesveikus gyvuolius ir jų mėsą pardavė į restauracijas. Pirkliai tų nesveikų gyvuolių buvo užslėpę nuo perziurėtojų, kad neturėtų iszkados.

Silėzijoi, sudas nusudyjo keletą lenkų ant 15 markių baudos arba 3 dienų kalėjimo už tai, kad ant vieno susirinkimo jie tvirtino, kad kitados Silėzija prigulėjusi Lenkijai. — Pagal vokietaipalaikių mislį, tai visas svietas turi priklausyti prie Vokietijos.

Isz Poznaniaus provincijos vokiečių valdžia iszvarė 59 darbinikus, lenkus į Galiciją, kaipo platintojus socializmo. Žandarai nulydėjo juos iki Austrijos rubeziui.

Czekai varo laukan vokiszka kalbą, kur tiktai gali. Miestas Litowl buvo 600 metų vokiszku miestu, o sziandien tapo grynai cekuszku. Miesto virszininkų rinkimuose, vokiečiai gavo tik nuo vokiečių balsus ir nėi vienas netapo iszrinktu ant urėdninko.

Netoli Liepojaus įplaukė į smilčių seklumą maskoliszkas kariszkas laivas „Poltava“ ir liko klaksoti. Tasai laivas turi 44 kanuoles net ir kasztavo su visu galvažudiszku įrengimu 11 milijonų rublių.

Meksikoi, 19 d. Sausio buvo žemės drebėjimas. Mieste Tenimata sugriuvo daugelis namų; 7 žmonės tapo užmuszti o per 60 suzeista. Miestuose Guadalajara ir Colima teip gi namai iszkrypo.

Angliszkose rytines Indijoje kenczia badą 22 milijonai gyventojų, o valdžia szelpa tik pusketvirto milijono žmonių. Badmetyje 1897 m. indiecius szelpė daugiaus Anglijos valdžia ir mielaszirdingi žmonės; dabar nusikreipė į pietinę Apriką dėl karės Transvaaliaus su Oranija priesz Angliją o rupestis baduolių paliktas jiems patiems. Apart Anglijos valdybų, Indusų valdybose kenczia badą apie 27 milijonai gyventojų.

Pakrasztyje Naujos žemės (Neufundland) Kanadoje, audra užvarė ant skalų vokiszka laivą „Helgoland“ su 1,100,000 galonų kerosino ir sudaužė. 35 jurininkai prigirė.

Londonė numirė John Ruskin 81 metų senas garsus rasztininkas ant social-ekonomiszkos dirvos. Jo veikalai yra versti į daugelį kalbų.

Austrijoi, dėl stokos anglių per sustraikavimą kalnakazių Silėzijoi, Czekijoi ir Moravijoi turėjo sustoti daugelis pabriku ir mokyklos tapo uždarytos, nes netur su kuomi apszildyti.

Egipste sugavo anglai derviszų vadovą Osman Digna arti Tokar ir įmetė kalinyn Suakime.

IDĖJA ANT MĖSZLYNO.

(Apsaka mūsų dienų).

Aukauja broliams Lietuviams
M u s e .

(Tąsa.)

— Teisybė, daugumas mūsų pragaisza per tą nelaimingą moterystės rysį—lyg atsidusdamas isztarė Szapas — pakol da nevedęs, tai ne tik dirba bet ir nori dirbti ir kitus paragina prie darbo; nestoka tada nė drąsos, nė energijos, žodžiu, žmogus gyvena su idėja ir dirba dėl visuomenės labo, — apsiavedėgi ir sulyg tuom sykiu visi jo norai užgeso. Man rodos, kad tame dalyke daug kaltos ir mūsų moters, kurių labai mažai turime su idėja, kurioms tik rupi pasigauti vyras ir paskui ne tik nieko nepritaria savo vyrui ant gero, bet gana tankiai ir smarkiai geriems norams prieštarauja, atima po valiai jam energiją ir pagalias ant savo vyro, kaip sakosi, joja ir važiuoja. Tokiai moterisžkei nieko daugiau nerupi, kad tik vyras vežtų, kaip arklys, uždirtų jai duoną, puikiai parėdytų, dažnai baliams palinksmintų, žodžiu, rupintusi tiktai apie ją ir jos pragaisztingą gyvenimą.

— Teisybę kalbi, Tamista, — pritarė pana Lucija—bet pagal mane gera pati ne tik niekad neperkirs savo vyrui geram siekime, bet stengsis jam pritarti, padrasinti; pati padės, nės kas būtų per vienybę tarp vyro ir pacios, jeigu kas sau žiurėtų, arba kits kito idėją niekintų. Vyras ir pati, pagal mane, tai viena ypata, arba viena dvasia dviejuose kūnuose, per ką ir idėja turi būti tiktai viena.

Szapui da giliau įlindo į szirdį pana Lucija ir jau neiszkentė neiszreiszkes jai visą savo szirdies paslaptį, ant ko gavo nuo panos Lucijos szirdingiausią pritarimą, ir laimingai ant rytojaus atsiskyrė, davę kits kitam doros žodį.

Lucijos tėvams szitas jų sutarimas neiszpasakytai patiko; labai džiaugėsi, kad toksai doras vaikas taps jų žentu ir vyru mylimos dukrelės Lucijos.

Daug vandens upeliais nuplaukė, daug kartų gegelė linksmi kukavo, bet daug kartų ir apuokėlis liudnai dejavo.

Linksmi geguzė kukavo ant kiekvieno sulaukimo isz Maskvos Jonuko, kaip jį vadino dabar pana Lucija, ir

liudnai kas syki sudejavo apuokėlis iszleidziant jį į Maskvą.

Koki budavo nuobodus, ilgi rudens ir ziemos vakarai panai Lucijai, likus be Jonuko, kad nė apsakyti negali: diena jai iszrodė metais, o metai deszimtimis, pakol sulaukdavo Jonuką parvažiuojant ant vakacijos. Jonuko laiszškai tai buvo jai teip—pat malonus, brangus, kaip tie mėnuli spindulėliai, ką nedrąsiai žiurėjo į altanėlę tą užvisbrangiausią paskutinį vakarą!... Ir didžiausiuose nuliudimuose pana Lucija susiramindavo, sulaukus nuo Jonuko laiszką, kurio ir laukdavo, kaip savo didžiausios laimės. Kas teisybė, Jonukas, raszinėdavo gana tankiai, ant mėnesio po kelis syk, bet panai Lucijai vis rodėsi, kad ji laukia ir negali sulaukti.

Per vakaciją beveik visą laiką Szapas praleisdavo Žakevycziuose, pas savo numylėtinės tėvus ir tik ant dienos kitos parvažiuodavo į tėviszkę, o gimines savo jau visai užmiršo, kad daugumas jau į akis ėmė prikaltėti, juog esąs nupekęs, prastų kaimiezių iszsižada ir t.t. Jonui labai nesmagu budavo tai iszgirsti, vienok jisai visai kitaip manė apie kaimo žmones, nės jis seniai pasizadėjo visą savo gyvenimą aukauti tiktai sodiezių labui.

Tėvai teip—gi budavo labai neužganėdinti, kad Jonas visą vakaciją iszsėdi mieste, o namieje tik retkarziais akis parodo. Nebeto jiejeje numanė, kodėl jų Jonas teip labai numylėjo miestą ir tankiai apie tai tarp savęs sznekucziudavo:

— Et, su tais vaikais, sakydavo tėvas — pakol da maži tai vaikai, o užaugo, tai kaipo ir nė neturi. Sztai Szapalų Gruzinkas, pakol da ėjo mokslą, tai tankiai—retai, bet vis maiszydavosi tarp savųjų, o dabartės, kaip numiręs: dingo anąmet ir posziai dienai nė matyt, nė girdėt jo. Aną dien paklausiau tėvo, kur Petras, tai nuniukė kas žin ką, kad nė pats lemtai nepasako kur jisai; sako, kad jau antri metai neparaszas jokios gromatos į tėviszkę.

Teip bus, motin, ir su mus Jonu: kaip tik pabaigs mokslą, apsikaneveiks su kokia mieszcionka, tai ir isztruks galvą, kur velniai vaikus peri!...

— Matai pati, kad jau vis ten ir ten prilipęs — nėreik jau nė tėviszkes nė giminių.

Motina ant tų žodzių isz giliai atsi-

duso ir ėmė verkti. Sunus, zinoma, turi ant savęs pilną valę, iszmintingesnis už juos, tai drausti ar patarti tėvai jam nė syki neiszdrijo.

— Tegul bus Dievo valia, — sakydavo, ir tiek....

Netruko prabėgti tie keturi metai ir Jonui Szapui iszsmuszė seniai laukiamoji valanda: jau dabartės galėjo imti „žagrę“ į ranką ir pradėt arti numylėtą „dirvą“, kurią, da budamas szesztoj' kliasoje aiszkiai apribavo ir pasizenklino vietą statyti „namui“, kame po sunkių ir naudingų tėvynei darbų, gaus ramų atilsį.

Nemažai džiaugėsi ir pana Lucija, sulaukus Jonuką su juristo diplomu.

Dabartės jos akise spindėjo ateitis viena isz puikiausią spalvų. Tikroji laimė veikiai ėjo artyn ir vilties laikrodis jau ne metais, ne mėnesiais, bet dienomis arba net valandomis muszė ir pana Lucija drąsiai tikėjosi, juog ryt—po ryt iszsmusz laukiamoji „mano“.

Visai kitaip mąstė Jonas Szapas: jo laukiamoji da buvo teip toli, kad jo laikrodžiui lemta buvo iszsmuszti net už kelių metų. Nors pabaigė mokslą ir turėjo numylėtinę, bet apsivesti umai da suvis nemislyjo, nės pats visados sakydavo:

— Pakol neturėsiu tikro pamato gyvenimui, tai nevesiu.

Tuos jo žodzius nesykį girdėjo ir pana Lucija, grynai tame jam pritarė, vienok sau viena manė visai kitaip ir ir laukė kaip saulės užtekant, kad tik greicziaus pabaigtų tą mokslą.

Ėjo antra diena po parvažiavimo isz Maskvos. Jonas Szapas, juristas, ir pana Lucija, mergaitė dvidešimt dviejų metų, abudu sėdėjo ant kanapos Žakevyczių saliunėlyje ir rimtai kalbėjo apie ateinantį gyvenimą: kur gyves, ką veiks, žodžiu sakant, Jonas Szapas atkartėjo visus savo plianus, ką jau seniai buvo susistatęs omenyje ir kuriems prislinko laikas iszpildyti.

— Žinai ką, mano Lucyte, netrukus važiuoju į Kauną, kaip kalbėjova pernai, ten reikia pabylineti su prisiekusiais advokatais, prisiraszyti prie katro nors už pagelbininką ir paskui užsiimti advokatura. Advokatura, kaip žinai, man užvislabiausiai patinka, tu teip—gi labai

(Tolaus bus)

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ē

JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

ir gyvastį, ir tiems pavelyjo savo ponus skusti į dvaro sudą. Ir burų reikalai tapė palengva pagerinami. Taip-gi 1632 m. karalius paskyrė revizijos komisiją, kad toji išjieskotų ir užrašytu žiamionių skundus ir žiamionių žiamės dydį. Visa šalis greitai emė gautiesi, kada vyresnybė paėmė žiamionis į savo sargybą. Per ilgas vainas, mat, visa šalis buvo baisiai nupustyta tapusi. Tai matoma iš to, kad 1630 m. Rygos apinkėje iš 17 bažnyčių buvo tiktai 6 derinčios; Tėrbatos apinkėje iš 27 bažnyčių buvo 20 povisam supustėjusios. Tą patį metą buvo Limbašiuose tiktai 8 miesčionys, o Valkuose tiktai 3. Aluksnė ir Odenpė seniaus smagus miestukai su brukuotomis ulyčiomis, buvo povisam nupustyti. Augstrozės muižėje buvo 33 tušti namai ir visame pagaste tiktai 13 darbe spēkingi žmonės. Daugelyje muižių visi laukai buvo apaugę dideliais miškais. Kavastės muižė buvo išnuominta už 7 guldenus ant metų ir Karolės kuningo muižė už 8 guldenus. Ir maža likusi kruvelė žmonių dabar turėjo pelnyti savo ponams mantą ir perteklių. Todėl valdžios žingsniai buvo deringi ir labi. Bet Gustavui Adolphui nebuvo lemta galan atvesti didelės reformas ant labo žiamionių luomos. Jis prazudė savo gyvastį 1632 m. kovoje pas Luetzen.

Ir prie Kristinos (1632—54 m.) Vidžiamis ir Ėstija naudojosi iš romos, retkarčiais pertrauktos priepuoliais su Lenkais Maskoliais. Vladislovas IV (1632—48 m.), nors troško karunos Svedijos, jos neįgyjo. Tačiau Vladislovo sądora su caru Michailu Feodorovyčiumi, o teipo-gi Svedų pragaištis pas Noerdlingen (1634 m. 30-metinėje vainoje), privertė prašginti Altmarke 1629 m. ant 6 metų padarytąją ginklų stovą. Derybos su Lenkais ėjosi Stumsdorfe ir 1635 m. tapė sutarta 26 m. ginklų stova, kame Svedija atsizadėjo savo valdynių Prusuose, bet Vidžiamį pasilaikė ant pamato Altmarkiškės ginklų stovos. Į Vidžiamį įsigriovėsis Lenkų vaiskas apleidė šalį 1635 m.

1645 m. nežiurint į prieštaravimus Vladislovo IV, sądoroje Brohmsebro tarp Danijos ir Svedijos; Svedijai pateko salos Gothland ir Oezel.

Lenkų karalius Jonas Kazimieras (1648—68 m.) stengėsi užginčyti Karoliui X Gustavui Svedijos sostą. Iš to kilo tāsnybės, kurios pasibaigė, mirus Karoliui X, Olyvos sątaika tarp Svedijos ir Lenkų. prie ko pristojų Prusija ir Danija. Cion Jonas Kazimieras už save ir savo ipėdinius atsizadėjo nuo švediško sosto, nuo Vidžiamio ir Ėstijos, taip-gi nuo salų Runoe ir Oezelio, tiktai pietrytinės arba taip vad. Lenkiškasis Vidžiamis, ipačiai Dauguvpylė, Rositte, Lutzen ir Marienhauzen, likosi valdžioje Lenkų. Svedija-gi išdavė iš dalies apvaldytą Kuršą ir žadėjo katalikams Vidžiamyje valnybę tikėjimo; hercokas Kuršo Jokubas, kurį Karolis X 1658m. užpuolęs Jielgavoje suimdino, tapė sątaikos dėlei paleistas ir Svedija vėl atsizadėjo nuo užvajavonių Prusuose.

Įvykus taikai tarp Svedijos ir Danijos Kopenhagene

1660 m., prasidėjo derybos su Maskolija; mat nuo 1655 m. Svedija kėlė vainą prieš Aleksiejų Michailovyčią (1645—76m.) Maskoliai užėmė tulas dalis Vidžiamio ir Ėstijos, o 1656 m. net pačią Rygą apgulė apšaudė, nors neįėmė. Bet Koknėsė ir Tėrbata 1656 m. pateko į maskolių rankas. Derybos prasidėjo 1660 m. Thomsdorfe, tarpe Rygos ir Koknėsės, potam-gi kaimelyje dvaro Ajakar, arti taip vad. ilgojo tilto (į pietus nuo Voerzijaero). Bet maskoliams naujų žiamių trokštant, tik 1661 m. dvarė Kardis, ant rubežiaus tarp Vidžiamio ir Ėstijos, tapė sudermė sutarta. Svedijai liko Vidžiamis ir Ėstija, ji dar gavo nuo maskolių Ingermanlandiją (t. šiadien Peterburgo rėdybą) su pylimi Kexholm Suomijoje, taip kad Maskolija tapė atstumta šalin nuo Baltijos marės. Atsitraudami maskoliai turėjo palikti visus ginklus, paraką, pagražinimus bažnyčių ir tt. Miestuose ir pylyse. Vienoje tiktai Koknėsėje liko tuomet 21 kanuolių, daugumas su vardu caro Ivano IV Vasiljevčiaus.

Pirmieji metai valdymo Karolio XI (1660—97 m.) perėjo be skundų. Bet kad jis 1672 m., suaugęs, pats emėsi Svediją valdyti ir kad Svedija kaipo talkinykė Liudviko XIV pas Fehrbelliną 1675 m. tapė sumušta per skirtkuningaikštį Pridrikį Vilimą, karalius Karolis stengėsi visokiais įrankiais papildyti per vainas aptuštėjusį valstijos yzdą. Nuo Svediškos diduomenės jis atiminėjo dvarus, jau tai pirktus, jau tai dovanai gautus. Bet Vidžiamio jis neuzkabino ir dar 1678 m. jis tikrino Vidžiamio pasiuntiniui, atvykusiam su kitais dalykais į Stokholmą, kad tokios konfiskatos dvarų, kaip Szvedijoje, nebusį Vidžiamyje. Bet jau 1680 m. Vidžiamio ponai emė skųtiesi ant sunkių prispaudimų. Nors veltuo, tačiau Vidžiamio ritterystė skundėsi Svedų vyresnybei 1681 m.: mat Karolis buvo įsteigęs komissiją revizijos arba „redukcijos“, kuriai liepė iširti, kokios tiesos katram muižininkui ant jo savasties priklausų, ir 24 d. balandžio 1681 m. jis įsakė poni-jai, kad toji duotu žiamionims valnybę, taip kaip jis mislinas daryti su žiamionimis savo dvarų ir karunos. Poniija atsikalbinėjo visokiais pragumais¹⁾. Nors viskas pasiliko po seno-

1) Štai yra muižininkų atsakas: „Apie dabartinės vušanos ir baudžiamos panaikinimą jau buvo kalbėta Lenkų karaliaus, Stepono, valdymo laikuose, kur taip-gi per bažnyčių bei mokslainių įsteigimą norėjo žmonės šviesti, lai tie atmestu laukinius įpročius ir priimtu dailesnius budus. Bet lyg anie gavę buvo apie tą nuoduomą žinoti, tad jie priešinosi su visomis spēkomis ir karaliaus Stepono tuomi nuozėmiaus prašė, lai jis anuos palieka prie tėvų tėvų rupestingų įpročių ir anų palikimų. Tad minėtasai karalius išsitaręs apie anų šokį sprendimą: „Phryges non nisi plagis emendantur“; „lai tad-gi jie palieka malkų kirtėjais ir vandens nešėjais“. Kad-gi dabar tuos norėjo priversti, lai jie atmestu nedorą dabą, ir kada tie patys sturagaloiškai prašėsi, lai jiems paliktu baudžiamą, tuomi labiaus kad jie velyjo, idant po senovei juos sudytu kuniškėmis koromis, o ne piningiškėmis, per ką jie bijojo įkliuti į vargą, tad tokie jie ir dabar beveik visi yra. Mazai vėl tikėtina, kaip tada, kad jiems davus valnybę ir juos atsvabadinus nuo lažų, dėl jų gims kita, įlaidesnė, valyvesnė daba ir ląbesni budai. Bet reikia gana labai baidytiesi, kad toji valnybė ją nepaskubintu ant visokių piktadarystų ir jie neimtu arvien labiaus dumoti apie tai, kaip savus ponus išnaikinti, kaip tas jau atsitiko Sahnū=saloje, Rėvaliujė ir Vilande, kur jie pastaros karės tarp Moskvos ir Lenkų laike, kraują liedami, smarkiai trakiavo ir vlsus vokiečius bei savus kuningus, bažnyčias bjaurojo ir aplaupė, ant muižių užpuolė ir degindami bei kaudami smarkiaus trakiavo negu neprieteliai. Šita įgimtoji neapikanta vėl jiems dabar primena, juo jie neseniai atgal užpuolė ant tulų baudponių ir juos numarinę. Dabar ar nemažai tikėtina, kad valnybė pagerins žiamės gerovę iš kokios nors puses. Žiamionys arvien tiesuosius su savo ponu ir ois nuo vieno pono prie antro, per ką kilis nepakajai, ginčai ir nelaimė.

vei, tačiau redukcijos komisija po vada general-gubernatoriaus Hastfer'io dirbo toliaus ir be pagailos atiminėjo tas muižes, kurios neįtatytiškai buvo tekusios į privatiškas rankas. Jau 1683, 1684 ir 1686 m. sąeimės parėjo į kruvinus giučus su anuometiniu general-gubernatoriumi Horn'u! Tuomi tarp Vidziamyje kita komisija mieravo žiamionių žiamę ir nusprendė jos vertybę vyresnybės ir privatškuose dvaruose. Vėliaus toji komisija nusprendė skundus ir mokestis pagal žiamės vertybę, ir tai vis užrašė įpatinguose raštuose, „ratinio raštuose“ (latviškai: waku grahmata). Ir Karolis aštriai darbojo, kad jo parėdymai butu išpildyti. Iš tos priežasties 1685 ir 1687 m. ritteriai vėl skundėsi ant pergyventų per juos prispaudimų. Ažuot išklaudyti, Karolis XI 1688 m. išdavė Vidziamio diduomei įsakmę, visus dvarus, kurie kuomet nors prigulėję Svedų karunai, atiduoti aut gero valstijos. Drauge jis reikalavo, kad keli paslai dėl revizijos šalies tiesos taptu atsiųsti į Stokholmą. Su tuomi reikalu ten vyko šalies dumčius Budberg ir kapitonas Reinhold Patkulys. Vidziamio ritterystė tiems vyrams į-akė stoti už šalies tiesa ir priešarauti vyresnybės pageidaujama dvarų konfiskacijai. Bet Stokholme paslai patyrė, kad vyresnybė netiktai ¼ dalį visų Vidziamio ritteriškų dvarų konfiskavos, bet panaikius tiesas bei privilegijas, duotas per Sigismudą II Augustą Vidziamio valstijai, kurios per sutaiką Olyvoje iš naujo parėjo į veikmę. Budberg ir Patkulys apleidė Stokholmą, idant 1692 m. sąeimėje Vidziamiškės ritterijos duoti pranešimą iš kelionės. Kaip tas pranešimas, taip ir kitokie iš visų pusių skundai ant sunkių ponijos prispaudimų, davė priežastį dėl plačių derybų, taip kad pagaliaus 1692 m. vandan visos ritterijos Vidziamio karaliui Karoliui XI tapė prisiųstas ant rašto skundas su prašymu, kad pašalintu visokeriopus prispaudimus ponų. Tarp kitko skunde buvo aštrus užpuolimai ant valdymo neapkenčiamo per vokiečius generol-gubernatoriaus Vidziamio, grovo Hastfer'io. Į metus tiktai vyresnybė atsiliepė, ir tai tuomi, kad pakvietė ant išsiteisinimo į Stokholmą šalies dumčius, šalies maršolą, rezidentus-deputotus, trumpai sakant visus vyresnius Vidziamiškės ritterijos, buvusios dalyva prie padavimo skundo. Dėlto nuvyko į Stokholmą šalies dumčiai Vitinghoff ir Budberg ir abudu rezidentu-dep itotu Mengden ir Patkulys. Kada gi Patkulys vienas tarp pirmųjų buvo rašant skundraštį ir kada gi asabiškai jis buvo piktuoju su generol-gubernatoriumi Hastfer'iu, tai jis reikalavo atvangai gromatos (Geleitsbrief, palydų gramatos), kuri tapo išduota kovo

Jie (žiamionys) eis taip gi per rubežių prie svetimų ponų ir visa žiamė pasiliks tuščia ir neapgyventa. Taip pat ir dabar tikėtina, kad valnybė privilegijos mūsų kaimynų pavaldinius, juo tie taip pat nemoka valnybę lietoti, ir kad tie pas mus ateitu ir apsimestu gyventi, tai juos vienval reikėtų išdavinėti atgal, kaip to įstatymai reikalauja; bet mes savus žiamionis, kaipo valnus žmones, nuo jų negalėtumėme reikalauti atgal. Taip tad per valnybę negalėtu kilti jokis labumas, nei Jusų Karališkam Majastotui, nei pačiai šalei, bet tiktai Jusų Karališkam Majastotui paklusni ritterija ir žiamionija tektu į vis didesnius ir nenuverčiamus myrio pavojus. Todėl ritterija ir žiamionija prašo Jusų Karališko Majastoto šiuos pavojus nuo jų nugręsti ir visą žiamionių buseną palikti po senovei, tuomi labiaus kad baudponiai per tai nepatūri daugiaus, kaip namų korojimą ir savasties tiesą ant savų žmonių, be ko nei vienas negali apsieiti. Tokiose lietose kur reikia spręsti apie gyvastį, jau muižininkai atsisakė nuo savų privilegijų ir šią tiesą perdavę yra dvaro sudui ir žiamės tiesai, ką Jusų Karališkam Majastotui įrengė šitoje žiamėje“.

mėnesyje 1694 m., nors dvipusišku budu. Stokholme, pagal karaliaus įsakmę, susidarė komissija ir prieš tąją Vidziamiečiai vokiečiai tapė apskūsti už didelį nusidėjimą prieš vyresnybę per įnešimą skaudaus skundraščio. Galutinis sudas buvo tas, kad visus keturis — Vitinghoffą, Budbergą, Mengdeną ir Patkulį, kaipo vietininkus Vidziamiškės ritterijos, nukoroti mirtimi. Pirmus tris apkaltino taip, kad juos uždarė ant 6 metų į pylį Marstrant, iš kur jie vienok 1697 m., prašant karaliaus motynai, tapė paleisti. Patkulys gi slapta apleidė Stokholmą, 14 dieną pirm pasibaigimo laiko jo palydų gromatos, išėjo į svieta kaipo pabėgėlis ir majestoto užrustintojas ir mislinėjo apie įrankius dėl išvadavimo Vidziamio nuo ponams neapkeštinios Svedų valdzios. Jo mieriai tapė pagirti per Pridrikį Augustą, Saksų kuningaikštį, kurs 1697 m. tapė karaliumi Lenkijos, podraug ir per carą Petrą Didį.

Pirmiausiai Patkulys traukė į Sveicariją, potam į Prancuziją, 1698 m. įstojo į Saksų tarnystą ir įpačiai atsizymėjo prie sudermės tarp Augusto ir Petro prieš Svediją. Paskui caras paėmė Patkulį į savo tarnystą ir suteikė jam vadovystą maskoliško vaisko, kurį jis siuntė Augustui į pagelbą. Tokiu budu Patkulys pasiekė savo mierį, nės bėgyje Siaurinės Karės, dėl kurios įvykimo jis viską pašventė, Svedija prapulė Vidziamį ir Ėstiją.

Tuomi tarpu dėl ponijos vis didesni pasunkinimai kilo. 1694 m. karalius uždraudė karunos dvaruose žiamionis sudyti rykštėmis ir liepė prigulinti tiesa spręsti pagal kožno nusižengimą. Taip gi nuteikė, kad išrandavotojus, kurie daugiaus nuomō prašo nuo žiamionių, negu parašyta „waku gramatose“, labai skaudžiai sudytu. Galiaus jis uždraudė randos ponams savvališkai pavarinėti iš namų žiamionis, ir kitus priimti, ir liepė apie tai nuspręsti priderinčiai valdziai dėl randos ponų dalykų. Hastfer'is 1695 m. sąeimėje pasakė, kad karalius noris, idant ponija ar įvestu tokius pat likimus savo dvaruose, idant sykį pasibaigtu didis prispaudimas ir nemylistingas namų sudas. Ant karaliaus velyjimų sąeimė neatsakė nėko, ir dėlto viskas likosi po senovei. Žinoma taip ilgai nebutu buvę, jeigu Hastfer'is, didis ponijos neprietelius, nebutu numiręs 1697 m. drauge su Karoliu XI.

Užėjus ant sosto Karoliui XII (1697—1718), susėdai mislyjo Svedijos galybę supustysį. Petras Didis norėjo atgauti Ingermanlandiją ir Karėliją. Augustas II, renkant ant karaliaus Lenkijos 1697 m., pažadėjo dėl Lenkijos atvajavoti nuo Svedų Vidziamį. Prie sądoras Lenkijos su Maskolija pristojo Kristijonas V, Danijos karalius, už tai kad vaiduose su hercoku Holštein. — Gottorpo, Pridrikiui IV, Karolis XII parėmė hercoką (mat Karolis XII buvo švogeri hercokui Pridrikiui). Kristijonui mirus 1699 m., jo sunus ir įpėdinis Pridrikis IV tą patį norą turėjo atgauti nuo Svedijos prazudytas šalis. Ir taip Patkuliui tarpininkaujant, sądora pasidarė tarp Augusto, Pridrikio IV ir caro Petro. Siaurinė vaina prasidėjo 1700 m. tuomi, kad vienas po kitam Augustas II su Saksų armija įpuolė į Vidziamį, Pridrikis IV — į Svediją, ir keliais mėnesiais vėliaus caras — į Ingermanlandiją.

(Toliaus bus.)

PADEKAVONĖ!

Sziuom siuncziu szirdingiau-
sę padekavonę ponui Dr. Brun-
dzai už gyduoles, kurios atau-
gino mą plaukus nors buvau
visai jau plikas. Kaip tik
pradėjau naudoti Dr. Brun-
dzos prisiustas gyduoles, tuo-
jaus igavau naujus plaukus,
dar stipresnius negu pirma tu-
rėjau. Taipogi turėjau vidu-
ryje ligą įsisenėjusę, kuri ma-
ne kankino per daugelį metų
ir visi daktarai atsisakė, nen-
orėjo manęs gydyti. Kaip tik
danesziau Dr. Brundzai apie
tai ir parasziau priežastį mano
ligos, kuris man prisiuntė gy-
duolių, kurios ligą kaip su ran-
ka atėmė. Dėlto velyju vi-
siems lietuviams vartoti Dr.
Brundzos gyduoles, kurios yra
geriausiomis ant svieto, nuo
plaukų ir nuo visokių viduri-
nių bei virszutinių ligų. Kas
kam kenkia, tai rodyju kreip-
tisi pas Dr. Brundzą o nesi-
gailėsite. Dėkavoju Ponui
Dievui ir Dr. Brundzai už jo
storonę ir naudingas gyduoles.
Dabar asz esu sveikas ir turiu
naujus plaukus.

Su guodone
Kazimieras Raszinskas,
1233 E Pine str.
Mahanoy City, Pa.

Apgarsinimai.

Chicago, Ill. — Tėv. Myl.
Dr-tės kuopa laikys savo su-
sirinkimą nedėlioį, 28 d. Sau-
sio 2½ po pietų K. Liaudaus-
kio svetainėje (3301 S. Mor-
gan ul.) Tautiečiai, norin-
tiejie padaugint mūsų kuope-
lės sąnarių skaitlių, teiksis pri-
buti. Visus su atviria szirdžia
sveikinsim. *Komitetas.*

Geras dudorius (vargonmis-
tras) nesenei atkeliavęs iš
Lietuvos, pajieszko sau vietos.
Atsiszaukt reik ant szito ad-
reso:

M. Zardeckas,
603 W. Mahanoy str.
Mahanoy City, Pa.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo draugo Ado-
mo Žilinsko, išz Daukszių pa-
rapijos, Kalvarijos pav. Suval-
kų gub. Tegul atsiszaukia
ant szio adreso:

L. Lanauckas,
12 Lirey str.
Worcester, Mass.

Persarga.

Mes gavome išz Philadelp-
hios ir Naujorko pasiguodi-
mus ant Roberto Kunemono
ir dėlto persergstim visus lie-
tuvius niekame su juomi nesu-
sidėti nei jo klausyti.

Pirmas Lietuviszkas
Balius!

Draugystė szv. Kazimiero
Nashua, N. H. parengia pirmą
lietuviszką balių ant 27 dienos
Sausio 1900 mete. Svetainėje
„Franklin Opera House“ (ant
Lowell dipo) nuo 2 valandos
dieną iki 12 val. nakties. Dėl-
to užpraszo kaip vietinius lie-
tuvius ir lietuves, teip ir ap-
linkinius. Grajis lietuviszka
muzika.

Įženga vyrui 35 ct.
„ moterei 15 ct.

Teip-gi ant rytojaus t. y. 28
Sausio atsibus visuomeniszkas
susirinkimas po No. 63 Main
str. su prakalboms, ant kurio
užpraszyti kalbėtojai išz kitų
miestų.

Užpraszo *Komitetas.*

NEREIKIA PININGU. PRABA DOVANAI
PER 30 DIENU.

Mes tikime Jums.
\$9.00 nusipirkite geriau-
sia siuvama meszina
Victor su visais fran-
kiais. Gera siuti sun-
kius ir lengvus elvi-
nius. Gwarantujam
ant 20 metų. Turime 3
skyrus už visokią prekę
\$22.00 nusipirkite ge-
riausius VARGONUS VICTOR Gwarantujam ant 25
metų. Prabs dovanai, 24 skyrių, visokia prekė
\$120.00 pirkite geriasj VICTOR PIANO. Pardūda-
me visokius muzikalieziskus instrumentus. Kata-
logai dovanai.
VICTOR MFG. CO. Dept. X 17, 161-167
Plymouth Pl., CHICAGO, ILL.

KNYGOS.

Apraszymas tik dėl vienų Die-
vobaimingų žmonių; tikros teisy-
bės ir stebuklingi Dievo galybės
apsireiszkimai.....80c.

Apie popiezius, vyskupus ir ki-
tus Dievo tarnus ir jų gerus dar-
bus..... 50c.

Knyga apie sutvėrimą Daugaus
žemės ir kitų dangiszkių svietų bei
apie pabaigąsvieto.....75c.

Jieszkojimas peklos.....\$2.00

Galima gauti pas:

J. DAUGMATIS,
73 Grand street. Brooklyn, N. Y.

„Vienybes“redakcijai

gaunamos szios naujos kny-
gos.

Vilius Tell. Drama pen-
kiūse aktūse, versta išz vo-
kiszkos kalbos per D. V. Ku-
dirką -30

Laisvos Valandos. Eilės.

Paraszė D. V. Kudirka -15

Pasakos. Pagal Krilovą pa-
raszė Dr. V. Kudirka -10

Laima ir Planetos -25

Aidas Lietuvos darbininkų
num. 3 ir 4 -15

Lietuvos Darbininkas
num. 3 -20

Iz ko kykla melai -75

Ggvenimai Szventuju ant
koznos dienos 6-ta dalis -65

Vienakis. Apysaka išz ga-
dynės prancuzų revoliucijos—5

Ką turime veikti dėl mūsų
iszganymo —5

Kalendorius 1900 m. -15

Paveikslai. Paraszė Že-

maite. -15

Žmogus nepliuszkis -10

Lietuvių Prateiviai

Mažojai Azijoi -50

Imtynės varguolių su

bagocziais -10

P. CH. SABAS

Geriausis užeiga del visu,
o ir Degtinė, Vynas, Alus
ir Cigarai yra pirmos
kliasos, taiposgi ir Biler-
dą puikų laikau dėl pra-
leidimo linksmau laiką.

PARDŪDU LAIVAKORTES
ant visokių kelių mariomis ko nū pi-
giausei. Siuncziu piningus į visus
dalis svieto. Norintis kad jo pinin-
gai siuncziami įtėvynę neprapultų ir
kū greicziausei nueitu, tegul kreipe
si po tokiu adresu:

P. Ch. Sabas

301 W. Centre street
SHENANDOAH, PA.

ADRESAI

CENTRALISZKI VIRSZINIŲ „TĖVYNĖS
MYLETOJŲ“ UPATGYSTĖS.

Prezidentas—J. Astromskis
P. O. Box 200, Minersville, Pa.

Kasierius—A. Olszverskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill.

Sekretorius—M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn

FERAS! FERAS!

Žinokite ir atmykite broliai,
kad 22 dieną szio mėnesio t. y.
panedelij prasidės pirmutiniai
szitoj apielinkėj LIETUVISZKI
FERAI. Trauksis Fėrai per
visą nėdele. Kartų su Fėrais
PANEDELIJ, CZETVERGE ir SU-
BATOR bus baliai. Kitose die-
nose kitokie pasilinksminimai.
Lietuviai išz aplinkinių: išz
Wilkes-Barrių, išz Wanamies,
Glen Lyon ir Pittstono tegul
pasinaudoja išz progos, ba tai
bus puikiausi Fėrai. Lietu-
viai da niekad niekur tokių
nesurėdė. Įrėdymas salės ir
bus labai puikus. Prasidės
Fėrai kas vakaras 7 adynoi
ant puikiausios Plymouthe sa-
lės GRAND ARMORY HALL.

Fėrų Komitetas.

VYRAMS DYKAI.

Kiekvienas vyras, knrs paraszys
laiszka į State Medical Institute,
Kay 520 Elektron Building, Fort
Wayue, Ind., aplaikys dykai prabos
pakuti garsingu Naminių Gyduolių,
iszgydžiusiu tūkstanzius vyrų ku-
rie per ilgus metus kentėjo lytiszku
dalių silpnumus, paeinanczius nuo
jaunystes iszdykimo, prazudymo pa-
jiegos ir atminties, silpnuma nuga-
ros, sumenkėjima ir suvytima lyties
dalių. Raszyk szia dien.

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant poliucijos,
kuri pasirodo laike miego arba prie
nuszilapinimo, ir jeigu išz to nesi-
gydys, ji neapleis žmogų kankinusi.
Žmonės turinti tą ligą kenzia ne-
mimą, galvos skaudėjimą, pilvo už-
kietėjimą arba netravinimą, nervisz-
kumą, vidurių ir nugaros skaudėjimą
ir apsilpnėjimą lytiszkių kuno dalių.
Jeigu tokiūse atsitikimūse reikalauji
pagelbos, nesiusk piningų, bet ra-
szyk pas manę įdėdamas markę, o
asz atsiųsiu tau apraszymą, išz kurio
tikrai iszsigydysi. Adrisūk:

John Wasel,

Box 443, Iron Mountain, V. Mich.

**Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
Laiko didelia krautuvia**

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos, kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga. Taipogi parsidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visok kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklius dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis į stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražančių, szkaplierių, kryželių, maszinukių gromatoms drukavoti, abrozus įdeda į puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai

(P. O. Box 213) 212 East Main Street,

PLYMOUTH, PA.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame isdirba skaniausia, geriausia ir sveikiausia, ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ.

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J.

PETER BREIDT

Locninikas.

HOTELIS arba geriausia

užeiga dėl darbininkų ar siaip žmonių. Kurie norite sji bei tą dasižinoti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arielkų, ar cigarėlių skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką

13 N. Hancock st. **WILKES-BARRE**

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS, DESIGNS, COPYRIGHTS & C.

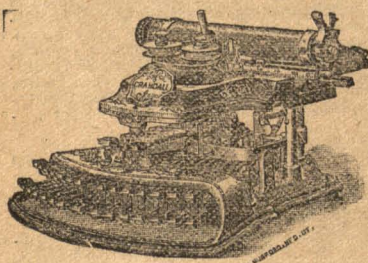
Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

GERAS UZDARBYS.

Pajieszkome gerų lietuvių, kurie turi norą prekiauti kas yra labai apsimokamu daiktu. Reikalujame kiekviename mieste Agento. Mes parūdame siuvimo maszinas, drukavojimo gromatų Maszinas ir Plunksnas paduszkoms. Plunksnų prabas nusišime kiekvienam, kuris prisiu už 10 ct. markių po 2c. Teipgi kas noripriimti mūsų agenturą, tegul prisiunezia marķę už 2 ct., o gaus atsakymą. Kas norėtu nusipirkti gerą Masziną siuvimui, tegul prisiunezia \$1.00 tai prisišime freitu; toji Maszina kasztūja \$25.00, kur likusius \$20 užmokėsite ant įfreto ir Maszina bus Jusų. Raszyti galima lietuviszškai Adresas:

J. F. RICHARD, Mdse Co

62 Gouverneur str. **NEW YORK, CITY**

Kosulys

Yra pradžia daugelio ligų. Yra tai vogtinai užsislėpusi pradžia džiuvos.

Severo's Balsamas del Plaucziu

Jeigu vartosi laiku tai užbėgs visoms visoms plauczių ligoms. Yra tai geriause pagelba nuo visokio kosulio, lengvo atsikosėjimo isisenėjusio kosulio, asthmos, Bronchitis, Croupo, Pneumonios, Pneumonios, LaGrippe Prekė 25 ir 50 ct.

SEVERO'S

St. Gothardo Aliejus

Yra geriausiai gydantis ir greitai nuraminantis skausmus. Gydo sausgėlą, suputimą, reumatizmą, sanarių gėlimo ir tt. greičiausiai pagelbsti. Prekė 50 ct.

W. F. SEVERA.

CEDAR RAPIDS, IOWA.

Reikalaukite **SEVERO'S** Kalendoriu del 1900 m.

Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str. Plymouth, Pa.

Griačiausiai iszgydo visokias ligas

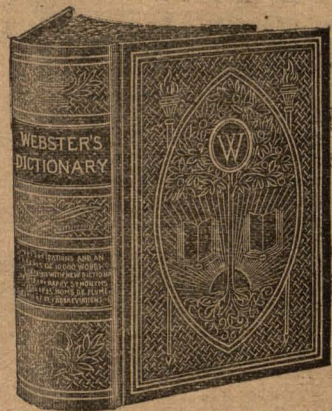
Dr. J. Szlupas

421 Penn. Ave.

Scranton, Pa.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00

The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequalled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to

THE WERNER COMPANY,
Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
(The Werner Company is thoroughly reliable.) - Editor.

WM. N. REINOLDS, Jr.,

ADVOKATAS.

42 Welles Building,

Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306.

Skolina pinigus.

Lietuviu užeiga.

Geriause užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip to: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigų į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Todėl nepamirszkit jog mano **HOTELIS** po No 1837 Main Ave. Providence, **SCRANTON, PA.**

Petras Lipavyczia.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue,

CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkes Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksztį guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszciaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei**, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriause praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

